Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…стэнэй 1921 оной …брийн 21-hээ гарана | № 200 (15823) | 1981 оной августын 30, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР А. А. ДАНЬКОЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партийна, совет болон ажахын органуудта удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажалланайнь түлөө, түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, арадай депутадуудай Кабанска районой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Данько Александр Александровичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной августын 27.

БИ-ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ-НАМДА

АЛХАМ АЛХАМААР АМЖАЛТА ТЭЭШЭ

…дороhоо нөөсэ баялигыень мал… абаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ юм. …алтанай» хэбтэшэ хаа хаанагүй адли …гүй. Зарим участогуудай геологиче… байдал проходчигуудта ехэшэг бэрхэ…лнуудые ушаруулдаг. Иимэ нэгэ жэ…эр бригадынгаа ажал харуулhуу. Март …рада 7-хи шахтада нүүрhэнэй хэбтэшые … гэжэ ороо hэмди. Эндэхи участок …үүтэ нуурта ойро оршоhон хадаа, …рhэн дорохи уhа шиигээр угаа элбэг …шоо. Гадна газарай дараса юрын хэм…hээ ехэ байжа, шахтернуудай шэн…гой, мэргэжэл дүршэлэй шалгалта бо… ха юм.

Манай проходческо бригада тэрэ hарын … газар доогуур 130 метр штрек …таха даабаритай байгаа. Ажалай алхам …н дайшалхы добтолгоор абтаа. Хүрь…эй уhан ходо лэбшэжэ, нүүрhэ болон …ой хамхаржа, нуража унахэ. Шабар …баар cooho хооhон шорой сэбэрлэн, …рhэнэй уурхайда орообди. Метр ураг… дабшахын тула 3Х2 метр тоннель … ха юмбибди. Алхам ябаад лэ, ии… ехэ дарасатай, шиигтэй газартай уур… модон баханануудаар тулажа бүхэ… хабтагай модонуудаар хана хаяаень, … хаанабди. Тэрэ hарада хүлhөө ад…бди даа. Гэбэшье hарын даабариhаа …уур 136 метр ута штрек малтаhан бай… Харин апрель hарада 205 погонно … түнхихэ даабаритай байбал, 295 метр … hэмди. Түргэн ябасатай проходче… бригада гэhэн нэрэ зэргэ манда олгог…

…мэргэжэл шадабаритай, дүй дүршэлтэй … манай бригадада хүдэлнэ. Ондоо… коллектив бүридүүлхын аргагүй. Юуб… «4-ПУ» түхэлэй проходческо ком…дээ эрдэм, техникын hүүлшын түй…лалтын эрилтэдэ харюусамаар орёо оньhон машина юм. Бригадын гэшүүн бүхэн тэрэниие залан жолоодожо шадаха ёhотой. Тиимэhээ нүхэдни тусхай курседа hуража, 5-дахи разрядай машинистнууд болонхой. Юрий Федоров, Николай Суслов, Виктор Ульянов, Николай Меньшиков, Владимир Тимофеев гэгшэдэй хэниинь шье комбайнае үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлгэжэ шадаха. Шахта соогоо манай коллектив эгээн залуунь юм. Тиимэhээ шахардуу байдалтай участогуудта имагтал манай проходчигуудые томилдог болонхой. Этигэнэ, найдана гэжэ мэдэрхэдээ, бидэнэр габшагай ажалаараа харюусаха гэжэ оролдонобди. hүүлэй hарануудта ажалдаа зарим тэды амжалта туйлаhан байнабди. Тусхайлбал, июль hарада 205 метрэй орондо 300 погонно метр малталга хэбэбди.

Өөрөө арбадахи табан жэлдэ ходо проходчигоор хүдэлөөб. Энэ хугасаада бригадатаяа дүн хамта 8,7 километр штрек малтажа, нүүрhэнэй баялиг абаха эрхэ байдал шахтын коллективтэ олгоо гээшэбди.

Үнгэрhэн табан жэлэй түрүүшын жэлэй дүнгөөр «СССР-эй нүүрhэнэй промышленностиин социалис мүрысөөнэй отличник» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртөө hэм. Удаадахи жэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ «Востоксибуголь» нэгэдэл соо манай бригада түрүү hуури эзэлээ бэлэй. 1979 ондо «Хүндэтэ шахтер» гэhэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхэдөө, улам hайнаар хүдэлхэб гэжэ мэдүүлээ hэм. Табан жэлэйнгээ түсэб манай бригада амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа.

Байгша жэлэй эхинhээ шударгыгаар хүдэлнэбди. Партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хабаадажа, ажалайнгаа бүтээсые 9,5 процентээр дээшэлүүлжэ шадаабди. Мүнөө үедэ халаанай даабарииие 115—118 процентээр бэелүүлнэбди. Илангаяа бүтээсэтэйгээр В. Тимофеевэй халаан хүдэлнэ. Съездын hүүлээр партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаhан, тус халаанай шахтер Николай Брянский габшагайгаар ажаллана.

Шахтерой hайндэрые урма зоригтойгоор угтажа байнабди. Жэлэй эхинhээ даабариhаа гадуур 280 метр штрек малтаабди. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ манай урдахи зорилгонууд ехэ. Гол шэглэлнүүдээр хараалагдаhан гайхамшагта түсэбүүд соо нүүрhэшэдэй уялганууд тодорхойлогдонхой. Имагтал оньhожоруулагдамал аргаар, газар доро хүнэй хүдэлэлтэгүйгөөр шахтын үйлэдбэрииие эмхидхэхэ гэhэн хараа түсэбые бидэнэр үнэн зүрхэнhөө hайшаанабди. Манай шахтые хараад үзэхэдэ, нүүрhэ түнхин малтаха хүдэлмэри гансал комбайнуудаар дүүргэгдэдэг гээшэ. Харин рештак тулгуури тодхохо, вентиляциин соргонуудые ута болгохо хүдэлмэринүүд гараар, бар хүсөөр бэелүүлэгдэнэ гээшэ. Тэрэшэлэн манай шахтын техникэ, оньhон түхеэрэлгэнүүд хуушаранхай. Тиимэhээ үйлэдбэриин технологи үе сагай эрилтэдэ харюусахаяа болино. Гэхэтэй хамта мүнөө ашаглагдажа байhан үеын нүүрhэнэй нөөсэ хоёр гурбан жэлhээ дууhахань. Хэрбээ газар доро 170 метрэй үедэ мүнөө хүдэлжэ байгаа hаа, табан жэлэй hүүлдэ үшөө 50 метр доошоо штрек малтан орожо, «хара алтанай» хэбтэшын шэнэ уурхайнуудые түнхихэбди. Энэ айхабтар ехэ хүдэлмэри нэн түрүүн проходчигууд хэхэ ёhотой. Тиимэhээ мүнөөнhөө эхилжэ, бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулхань шухала болоно. Эдэ асуудалнуудые шахтын коллектив хамтын суглаан дээрээ зүбшэн хэлсээ юм. Бишье тиихэдэ дурадхалнуудые оруулаа hэм. Нэгэдэхеэр, проходческо хүдэлмэриие конвейернэ аргаар ябуулхын тула оньhон техникэ захиха ёhотойбди. Хоёрдохёор, тэрэ техникэ ашаглаха кадрнуудые hургаха, илангаяа залуушуулые хүмүүжүүлхэ зэргэтэйбди.

Шахтын коллективэй түсэбтэ даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байhанда баясанаб. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбhөө гадуур 5 мянган тонно «галта шулуу» абаха гэhэн социалис уялга доро бригадынгаа зүгhөө гараа табяа hэм.

М. АВЕРИН,
«Гусиноозерскэ» шахтын проходчигуудай бригадир, хүндэтэ шахтер.

Республикымнай ажалай үдэр

ШЭНИИСЫН БААЛНУУД ЖЭРЫНЭ

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ороohо тарянай баян ургаса заабол ургуулхын түлөө эртэ хабарhаа мүнөө хүрэтэр горитой бэлэдхэл хэhэн манай колхозой механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ шаргал шэниисээ сабшажа захалба. hүүлэй дүнгөөр ажахымнай нэгэдэхи, хоёрдохи бригадануудта 500 гаран гектарай ургаса баал болгогдоо. Мүнөө поли дээрэ 13 комбайн хүдэлгэгдэнэ.

Колхозоймнай дүршэлтэй бэрхэ комбайнернууд Пётр Ванчиков, Николай Шангин, Пантелеймон Изралеев, хоёрдохи бригадын үнинэй комбайнер Георгий Унагаев, Вениамин Назимов, Алексей Ефремов гэгшэд түрүүшын үдэрhөө эршэмтэйгээр ажаллана. Тодорхойлбол, эдэнэр hүүлэй хоёр үдэрэй туршада тус бүрэ 19 гектарай таряа сабшажа, баал болгон унагааха нормоёо 25—28 гектарта хүргэнэ.

Ороohо таряа сабшахын хажуугаар бүлэг механизаторнууд кукурузын ногоон эшэ набшаар эрхим шанартай силос дарана. hаяын мэдээгээр 700 гектарта таригдаhан кукурузымнай хахадынь хурлагдажа, 3,5 мянган тонно силос дарагдаа. Тэрэшэлэн 1620 тонно сенаж траншей соо дарагдаа. Ажахымнай үбhэшэд энэ жэлдэ тэжээл бэлэдхэлгээ урагшатайгаар ябуулжа, hаядаа дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Түсэбэй ёhoop, 27 мянган центнер үбhэ сабшажа hурилхэ байбал, мүнөө 24 мянган центнертэ хүргэнхэй. Байгша ондо манай колхоз үбhэ тэжээл нөөсэлхэ даабаряа яламаггүй бэелүүлхэ аргатай юм.

Г. ГОНСОРУНОВ,
Хяагтын районой Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой ахамад агроном.

ТҮНХЭНЭЙ РАЙОНДО

Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой Хуурай-hубаг hууриндахи hаалиин фермын дэргэдэ силос дарагдажа байнхай. Эндэ гол түлэб 250 гектарай обёос сабшагдажа хэрэглэгдэнэ. Энэ ажалда найман автомашина, табан «Вихрь» комбайн хүдэлгэгдэнэ. Звеное механизатор А. Т. Бандеев хүтэлбэрилнэ. Мүнөө эдэнэр 1450 тонныи багтаамжатай траншей дүүргээд, Таhархайн отделенидэ силос даража эхилбэ. Автомашинаар асарагдаhан ногоо хүндэ трактор нягтаруулан дарана. Түрүүшын үдэрhөө жолоошод Б. Хусаев, М. Митриков гэгшэд эрхимээр ажаллана. Хуурай-hубагай фермэдэ силос дараха хүдэлмэри үргэлжэлhөөр.

* * *

Тээ мэндэнэй үдэр бүри шахуу хура бороон алхаржа, нийтын адууhа малда үбhэ бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ ехэ hаад тохёолдуулаа. Тиигэбэшье Саянанай совхозой гурбалахи отделениин үбhэшэд бүхы аргаяа хэрэглэн, hайн шанартай үбhэ саг соонь хуряахые оролдобо. Баруун Бэе гэжэ 100 гектар талмайтай сабшаланда районой мэдээжэ луговод Дамдин Лопсонович Эрдынеевэй звено эмхитэй, эршэтэйгээр ажаллажа байна. Район дотор дэлгэрhэн мүрысөөндэ хүсэд бэшэ оньhожоруулагдамал звенонууд cooho эдэнэр түрүү hуури эзэлээ. Тодорхойлбол, үбhэшэн бүхэн 63,3 центнер hайн шанартай үбhэ бэлэдхэжэ, бүхыдөө 700 центнер тэжээл hурилэн сомогдоhон байна. Тус звенодо 12 хүн ажаллана. Түрүүшын үдэрhөө гар хажуураар сабшадаг Бадма Ошоров, Цырен-Доржо рен-Доржо Ускеев, Иван Аленев гэгшэд нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгараа.

Бухыдөө энэ звеногой гэшүүд 2700 центнер үбhэ бэлэдхэхэ түсэбтэй. Мүнөө гектар бүхэнhөө 18 центнер үбhэ хуряана.

hүүлэй үедэ наратай сэлмэг үдэрнүүд тогтожо, энэ звено hаадгүй ажаллана, томо томо hуринууд жэрылдэн бодоно.

* * *

Саянанай совхозой Саянанай отделенидэ Сергей Дамбаевич Ангархаевай хүтэлбэрилдэг звено үндэр үрэ дүн туйлана. Энэ коллектив Дунда-Сэлеэнэй сабшалан хуряажа, түрүүшын 700 центнер үбhэ hурилөөд байна. Үглөөнэй hаамай hүүлдэ Охор-Шэбэрэй hаалишад эндэ ерэжэ, гар хажуураар сабшадаг юм. hури сомолгодо Сырен-Жаб Лодоев, Сырен-Жаб Парьянов гэгшэд шалгарна. Хажуур лабтагшаар үнинэй дархан Гарма Ошоров хүдэлнэ. hайн шанартайгаар үбhэ бэлэдхэжэ абахын түлөө хүн бүхэн оролдоно.

Б. РОМАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ— ДОЛООН hАРАДА

Кабанскын шубуунай фабрикын нугаhа мяха үйлэдбэрилхэ ажалай үрэ дүн гол түлэб Истоминой эхэ нугаhанай фермэhээ эхитэй юм. Эндэ нугаhанай үндэгэн суглуулагдажа, инкубаторта үгтэнэ. Тэндэhээ дальбараанууд дэгжээгдээд, дам саашадаа тобиржуулан харууhалагдажа, томо болоходоо, мяханда тушаагдана гээшэ. Хэрбээ нугаhанай үндэгэнэй олоор суглуулагдабал дальбараанууд баhал олоор дэгжээгдэжэ, шубуунай мяхан ехээр абтана ха юм.

Дурсагдагша фермын шубуушад долоон hарын туршада жэлэйнгээ түсэб сүм бэелүүлээ. Тодорхойлбол, жэлэй туршада бүхыдөө 2900 мянган нугаhанай үндэгэ суглуулха түсэбтэй аад, тэрэнээ үнгэрhэн долоон hарын туршада 3016 мянганда хүргөө. Дүршэлтэй бэрхэ шубуушад Е. Ф. Воробьева, Г. Я. Пономарева, А. Т. Тыхеева, М. С. Соловьева, Н. Я. Рукина гэгшэдэй шадамараар ажаллаhыень эндэ тэмдэглэлтэй. Тиихэдэ механизатор Ю. И. Матвеев hүрэг шубуудта тэжээлыень таhалдуулангүй асаржа үгэдэг байhан юм.

Истоминой инкубаторай станциие коммунистка Нина Андрияновна Анохина хүтэлбэрилдэг. Тэрэ эрхим амжалта туйлаhанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, медальнуудаар шагнагданхай. Жэлэй эхинhээ хойшо тус инкубаторай станцида 1233 мянган нугаhанай дальбараа дэгжээгдэhэн байна.

А. ХАЛТУЕВ.

АНААГАЙ hААЛИШАД ШАЛГАРБА

Хориин районой совхозуудай hү hаалиин фермэнүүдэй коллективүүдэй хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй hүүлэй дүнгүүд согсологдобо. Мүрысөөндэ Анаагай совхозой hаалишад шалгарба.

Жэшээлхэдэ, тус ажахын гурбадахи отделениин hү hаалиин фермэ (бригадирынь нүхэр Дагбаев) үнгэрhэн hарада 39 центнер гэхэ гү, али үнеэн бүриhөө 166 килограмм hү haaжа, районой hү hаалиин фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлбэ. Эдэнэр нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 67 центнерээр юрэнхы дээрээ ехээр. тиихэдэ үнеэн бүриhөө 24 килограммаар hү үлүү ехээр hааба. Тиин энэ коллектив партиин райкомой, ажалшадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Тус фермын hаалишад К. Подобашина, О-Х. Жигжитова, Е. Рахматулина, Л. Дондокова болон бусад жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө тус тустаа 1.100 гаран килограмм hү hааба. Эдэнэр мүнөө жэлдэ үнеэн бүриhөө 2000 килограмм hү haaхабди гэhэн социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотой. Мүнөө тэдэнэр туйлаhан амжалтаараа hанаагаа амарнагүй.

Д. ДОРЖИЕВ,
манай штатна бэшэ корр.

ЗАВОДОЙ ШЭНЭ ПРОДУКЦИ

Элхиин авто-заhабарилгын заводто шэнэ түхэлэй оньhон түхеэрэлгэ бүтээгдэбэ. Тэрэнь, юуб гэхэдэ, хюреэдэгдөөд багсалагдаhан модо складта абаашаха, тэндэhээ дам саашань вагонуудта ашаха түхеэрэлгэ болоно.

Энэ шэнэ машинын конструкциие Ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын түбэй эрдэм-шэнжэлгын институдай, мэргэжэлтэд зохёоhон байна. Иимэ машина нэгэ доро 25 тонно ашаа зөөхэ арга боломжотой.

Элхиин авто-заhабарилгын заводто бүтээгдэhэн шэнэ түхэлэй хэдэн машина шалгалта гарахаяа аяар холын Карелиин АССР эльгээгдээ. Иимэ машинануудай олоор бии болоходо, багсалагдаhан хюреэдэгдэмэл модо ашаалха, зөөхэ хүдэлмэри нилээд оньhожоруулагдаха гээшэ.

Манай корр.

ӨӨРЫН БЭЛДЭhЭН ҮЛЭ ХООЛТОЙ

Нийтын адууhа малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ зайлуулашагүй эрилтын табигдаад байhан мүнөө үедэ үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абаха гээшэ тон шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Зулгы дулаан зунай сагта малдаа тэжээл нөөсэлжэ абаагүй hаа, үбэлэй хүйтэндэ, хабарай хахир hалхитай харалган үдэрнүүдтэ одоошье тухашарха, тулижа зобохомнай ойлгосотой. Тиимэhээ байгша ондо манай колхоз тэжээл бэлэдхэхээр хараалhан түсэбөө заабол бэелүүлжэ, адууhа малаа гансал өөрын үбhэ, зеленкоор, силос, сенажаар хангаха гэжэ шиидээбди.

Үбhэ тэжээл ехээр нөөсэлжэ абахын тула оньhожоруулагдамал нэгэ, морин косилкатай гар хажууршадай 18 звено эмхидхээбди. Энэ жэлдэ ногооной ургасын бираггүй дээрэhээ гар хажууршадай звено урда урдынхиhаа олоор байгуулагдаа. Сабшаланайнгаа, мүн голой, нуурай эрьеэр, ханаабай, харгын захаар ургаhан ногоо үхашаран сабшажа суглуулаагүй hаа, үбhэнэй ехээр нөөсэлэгдэхэгүйнь мэдээжэ. Үнэн дээрээ гар хажуураар ногоо сабшахада, ехэ үбhэн абтадаг гэжэ ойлгосотой ааб даа.

Байгша ондо манай колхоз бүхыдөө 44 мянган центнер үбhэ сабшажа hурилхэ түсэбтэй. Энэ зорилгомнай нилээд ехэ гээшэ. Илангаяа ган гасуур энэ жэлдэ бэелүүлэгдэхэнь хүшэрхэн байха. Манай үбhэшэдэй звенонууд абаhаар уhанай үертэ орохо доро газарайнгаа ногоо сабшажа хурягаа юм. Байгша ондо намаг газарай ожорhо сабшажа суглуулха хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулагдана. Тодорхойлбол, тэжээл бэлэдхэгшэдэй ажалай түлөөhэн урдынхиhаа hайнаар тогтоогдонхой. Жэшээлбэл, социалис мүрысөөнэй гуримаар декадын дүнгөөр эрхимлэhэн, үбhэшэдэй звенодо дамжуулгын улаан вымпел мүнгэн шантайгаар, нэгэ эрье хонитойгоор үгтэнэ. Үбhэ хуряаhанай hүүлээр эсэсэй дүн гарахада, онсо шалгарhан звеное хүтэлбэрилэгшэ ВДНХ-да ошохо түлөөhэгүй путевкоор шагнагдаха юм. Удаадахи hууринуудые эзэлэгшэдтэ колхозой правлениин, парткомой, профсоюзай болон комсомолой эмхинүүдэй Хүндэлэлэй грамотанууд, 100—150 түхэригэй мүнгэн шан үгтэхэ байна.

hайн шанартай үбhэ ехээр бэлэдхэжэ абаха зорилгоор нөөсэлэгдэhэн тэжээлэй центнер бүхэнэй үнэ сэн түсгаар тогтоогдонхой. Тусхайлбал, августын эхин болотор бэлэдхэгдэhэн центнер үбhэн гурбан түхэригөөр сэгнэгдэнэ. Тиихэдэ энэ болзорhоо хожом нөөсэлэгдэhэн үбhэнэй центнер бүриин түлөө 2 түхэриг 50 мүнгэн түлэгдэнэ. Хэрбээ түсэбhөө гадуур тэжээл бэлэдхэбэлнь, центнер бүхэниинь 3 түхэриг 50 мүнгөөр сэгнэгдэдэг байха юм. Тиихэдэ үмсын гөө аргаар үбhэ бэлэдхэжэ колхоздо тушаагшад бэлэдхэгдэhэн тэжээлэйнгээ хахадыень өөртөө абаха зэргэтэй. Тобшолбол, энэ жэлдэ үбhэнэй үнэ сэн тэжээл бэлэдхэгшэдые урмашуулхаар зохёогдоо юм.

Энэ жэлдэ комсомол-залуушуулай звенонууд олоор эмхидхэгдэжэ, hуурин, тосхоноймнай шираг залуу хүбүүд бүлтадаа үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсана. Үбhэшэдэй звенонуудай декада бүхэнэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, залуушуулнай холодоо шалгарна. Жэшээлбэл, түрүүшын хоёр декадада В. Цыденовэй хүтэлбэрилдэг хүсэд бэшэ оньhожоруулагдамал звено эрхимлээ hэн. Тиихэдэ залуушуулай звенонууд cooho Б. Э. Эмедеевэй, Д. М. Гармаевай ударидадаг коллективүүд шалгарна. Мүн К. Д. Батуев, В. М. Колмаков, Д. Т. Найданов, С. П. Бубеев гэгшэдэй даадаг звенонууд үбhэ хуряалгын эхинhээ эршэмтэйгээр ажаллана.

Манай колхозой үбhэшэдэй звенонууд декадын туршада 600 центнер үбhэ hурилхэ түсэбтэй байдаг. hүүлэй дүнгөөр долоон коллектив хараалагдаhан даабаряа үлүүлэн дүүргээ. Колхоздомнай хүтэлбэрилхы бэлиг шадабаритай, үбhэшэдэйнгөө хүсые элсүүлжэ шададаг звеньеводууд олон. Жэшээлбэл, комсомол-залуушуулай звеное хүтэлбэрилдэг Базар Эмедеев үбhэшэдэйнгөө ажалые шадамараар эмхидхэhэнэйнгээ ашаар тэжээл бэлэдхэлгээ урагшатайгаар ябуулна. Мүнөө Базар Эмедеевэй звено хараалhан түсэбөө заабол бэелүүлхэ хүсэлэнтэй ажаллана. Түрүү звеное хүтэлбэрилэгшэ, hурган хүмүүжүүлэгшэ Базар Эбхеевич 1979 ондо үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ, ажахы дотороо эрхимлэhэнэйнгээ түлөө СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ ошохо түлөөhэгүй путевкоор шагнагдаа юм. Энэ жэлдэ дахяад иимэ шагналда хүртэхэ хүсэлэнтэй.

Манай дүршэлтэй звеньеводууд Д. Гармаев, Б. Шарушкин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг коллективүүдтэ ажалынь мүн лэ урагшатай.

Нийтынгээ адууhа малда бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ гээшэ үбhэшэдэй нангин зорилго мүн. Тиимэhээ мүнөө хүн бүхэн онсо оролдосотойгоор ажаллана.

Манай колхоздо тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эхинhээ hайнаар ябуулагдаа гэхын аргагүй. Эндэ тэндэ дутагдалнууд хэзээдэшье ушардаг байhаар гээшэ. Жэшээлбэл, үбhэшэдэй ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, хүтэлбэрилжэ шадахагүй хүнүүд звеньеводой тушаалда томилогдоhон байгаа. Тодорхойлбол, зарим хүнүүд правлениин, парткомой найдабарииие бодото дээрэнь харюулжа бираагүй ха юм. Жэшээлбэл, А. Б. Цыренов звеногойнгоо гэшүүдэй ажалые эмхидхэнгүй байхаhаа гадна хүдэлмэридөө хэдэн үдэрөөр гарангүй, хубиингаа хэрэгээр ябадаг байhаниинь элирүүлэгдэжэ, тушаалhаа сүлөөлэгдэхэ баатай болоо hэн. Тиихэдэ Жаргал Молонов коллективэй хүсые элсүүлжэ шадаагүй, хүтэлбэрилхэ талаараа баhал иимэрхүү дутагдалтай байгаа юм. Мүнөө тэрэнэй орондо үнинэй механизатор Н. Молчанов ажаллана.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ саг зуурын харюусалгатай хүдэлмэри байhаниинь мэдээжэ. Эндэ дүршэлгүй, шадабаригүй звеньеводуудые хүмүүжүүлэн hургаха, зүб замыень ойлгуулан заажа үгэхэ саг үгы гээшэ. Тиимэhээ дутагдалай ушарбал, тэрэ доронь хэмжээ абаагүйдэ аргагүй ха юм.

Тэжээл бэлэдхэлгэ хэзээдэшье харюусалгатай хаhа гээшэ. Энэ хүдэлмэриеэ эмхитэй hайнаар үнгэргэбэл, нийтынгээ адууhа малые гэмгүй hайнаар ондо оруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ хараалhан зорилгоёо сүм бэелүүлжэ, урид туйлаhан амжалтаяа улам батадхаха дүүрэн аргатай болохобди. Манай үбhэшэд энээниие hайн ойлгоно тиимэhээ эдэ үдэрнүүдтэ тэжээл бэлэдхэлгээ улам эршэмтэйгээр ябуулжа байнхай.

Д. ОЧИРОВ,
Баргажанай районой Уланай колхозой түрүүлэгшэ.

…уряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

РЕСПУБЛИКЫН ШУЛУУН НҮҮРhЭНЭЙ …РОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

…лэдбэриин үндэр дүнгүүдые туйлаhанайнь түлөө …тёрой удэртэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй …ховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** …

…верин Михаил Георгиевичые — Галуута-Нуурай шахтада малтадаг проходчик.

…шников Владимир Фёдоровичые — Холбоолжо… шулуун нүүрhэнэй уурхайн главна инженер.

Козлов Вениамин Петровичые — Холбоолжоной шу… нүүрhэнэй уурхайн профсоюзай месткомой түрүү…

…нов Балчин Дабаевичые — Галуута-Нуурай шах… главна экономист.

…аев Николай Модестовичые — Холбоолжоной шу… нүүрhэнэй экскаваторай машинист.

…ядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

…ай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

…н-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
… оной августын 26.

Заншалта hайндэр

Шахтернуудай үдэртэ зорюулагдаhан, августын 28-да Москвада болоhон баярай суглаанда хабаадагшад мүрысөөнэй дэлисэ ба үрэ нүлөөн тухай, нөөсэ арга боломжонуудаа хэрэглэн, hалбариин ажалшадай бүри hайнаар, бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ болохо тухай хэлсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Э. Дымшиц, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, социалис мүрысөөндэ илагшад, нийслэл хотын олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ hууга.

СССР-эй нүүрhэнэй промышленностиин министр Б. Ф. Братченко элидхэл хэбэ.

hалбариин ажалшад хүдэлмэриин ашаг үрэ ба шанар саашадань дээшэлүүлхэ, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ заседанида хабаадагшад найдуулаа.

(ТАСС).

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«ВЕРТИКАЛЬ-9»

Замбуулинай дайтые амгалан гуримаар шэнжэлхэ зорилготой социалис оронуудай харилсаа холбооной программатай зохилдуулагдан, 1981 оной августын 28-да, Москвагай сагаар 6 час 40 минутын үеэр СССР-эй Европодохи хубиин дундуур широтагай 500 километр үндэртэ «Вертикаль» гэжэ геофизическэ ракетэ ниидхүүлэгдээ.

«Вертикаль-9» ракетэ Наранай богонихон долгито элшэнүүдэй сасаралгые шэнжэлжэ үргэлжэлхэ зорилготой байна. Польшын Арадай Республикын, Советскэ Союзай ба Чехословакиин социалис Республикын мэргэжэлтэдэй бүтээhэн научна аппаратура астрофизическэ тусхай зонд дотор тодхогдонхой.

Ниидэн дабшаха замайнь дээшэлжэ байhан 100 километрэй үндэртэ тэрэ зондынь ракетэhээ тусгаарлагдаад, наран тээшэ тон мэргэнээр шэглүүлэгдээ, научна аппаратурань хүдэлгэгдөө. Научна аппаратуратай контейнер дабшаха замай доошоо орохо участогай 95 километртэ астрофизическэ зондhoo тусгаарлагдажа, парашютна түхеэрэлгэнүүдэй туhаламжаар Газарта буугаа.

Туршалгада хабаадагша оронуудай мэргэжэлтэд научна аппаратурые дээшээ дэгдэн ниидэхээр космодром дээрэ бэлдэhэн байна.

ПНР-эй, СССР-эй ба ЧССР-эй научна эмхинүүд абтаhан мэдээнүүдые шэнжэлэн шалгажа эхилээ.

МҮНӨӨДЭР—ШАХТЁРОЙ ҮДЭР

ЭЛБЭГ БАЯН ЭЛШЭ ХҮСЭН ЭНДЭҺЭЭ ЭХИТЭЙ

«Гусиноозёрская» шахтын коллектив бүхы совет хүнүүдтэй адли партиингаа XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр урмашан зоригжоһон ажалай дэбжэлтын оршон байдалда хүдэлжэ, хэрэг болон түсэбүүдэ тэрэнэй шиидхэбэринүүдтэй сауулан жэшэжэ үзэнэ. Бүгэдэ республикын промышленностиие хүгжөөхэдэ ехэхэн хубитаяа оруулһан байна. Шахтын бии болоһон сагһаа хойшо газар доро ажал хэхэ шэнэ эргаар 21 миллион гаран ных, В. С. Можаровай хүтэлбэрилдэг тиимэ комплекснууд тус тустаа сүүдэз бүри 1000 тонноһоо үлүү нүүрһэ малтажа, ажалай үльгэр жэшээ баряанда харуулна. Комплексын жэгдэ һайнаар хүдэлхын тула зүбөөр эмхидхэн хандалга, заһабарилга ехэ удха шанартай юм. Энэдэ механик, цехэй парторганизациин секретарь Н. М. Евдокимов ехэхэн габьяатай бии. Мүн шахта доро түхэн транспортын, электромеханическа мастерскойн коллективүүд комплекснүүдэй бүтээсэтэйгээр ашаглагдаха хэрэгтэ хубитаяа оруулна. Техникэ техникэзэрэз юм той ажалые тэмдэглэхэ ёһотойбди.

Манай шахтын ерээдүй тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ, геологическа тодорхойлолгын ёһоор газар доро-һоо абтаха нүүрһэнэй хэбтэшэ бага болоно. Тусхайлбал, мүнөө ашаглагдажа байгаа уурхайн горизонтнууд оройдоол 2 миллион тонноһоо нэгэ бага ехэ нүүрһэнэй нюуса хэбтэшэтэй гэжэ тодорхойлоод байнабди. Харин жэл бүри манай коллектив газар доро-һоо 500 мянга гаран тонно нүүрһэ абана гээшэ. Мүнөө жэлдэшье 500 мянган тонно түсэбтэ «хара алтан» эдэтэгүй малтагдаха, хэдэн мянган тонноор түсэбһөө үлүү түлишэ эрэдэй ажахыда эльгээхэбди.

Ондоо, 5-хи горизонтын нялагар хажуугаа, 1985 ондоһоо нүүрһэн малтагдажа болоно. Энээнэй тула дүн хэмтэ 1400 метр утатай малталга газар доогуур хэгдэхээр хараалагдана. Шэнэ горизонт ажалда бэлэдхэ, вентиляция, уһа шинг урэдхүүлдэг түхеэрэлгэ, транспортна харгы зам татаха, шахтынгаа дээдэ хубиие һэльбэн шэнэлхэ хэрэгтэй болоно. Эдэ бүгэдые бэелүүлхын тула, капитальна барилгын түсэбэй ёһоор, 2,4 миллион түхэриг һомологдоо. Тэрэнээ өөрын хүсөөр ашаглаха ёһотойбди. Эдэ хүдэлмэри яһала орёо, мүн сагнайшье бага. Илангаяа арга боломжомнай хизаарлагданхай. Тайлбарилан хэлэхэдэ, барилгын хүдэлмэри хэхэ манай город болон районой предприятинуудай арга хүсэн хаанашье хүрэдэггүй. Харин манай коллектив бүришье шахардуу байдалтай.

ХЭБТЭШЭЭ ГАМТАЙГААР АШАГЛАХАБДИ

«хара алтан» малтагдаа. Гаталһан замаа мүнөө эрьен харахада зуураа нүүрһэ малталгын технологи һайжаруулха, хүндэ хүшэр хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха, шахтёрнуудта ажалай аюулгүй эрхэ байдал байгуулха талаар түйлай ехэ хүдэлмэринии хэгдэһэниие ойлгонобди. Шахтын ашаглалгада оруулагдаһан жэлдэ оройдоол 97 мянган тонно нүүрһэн бар хүсөөр малтагдажа, бадьяагаар газар дороһоо гаргагдаһан байна. Үрэмдэлгын түрүүшын машина дайнай һүүлдэ, нүүрһэнэй түрүүшын комбайн 1951 ондо, түрүүшын проходческо комбайн 1954 ондо хүдэлжэ эхилээ һэн. Харин түрүүшын оньһожоруулагдамал комплекс жараад онуудта тодхогдоо бэлэй. Нүүрһэ малтадаг МКМ түхэлэй комплекснууд манай хадын-геологическа эрхэ байдалда эгээл таарамжатай, үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлгэгдэжэ шадаха гэжэ тобшолол хээд, имагтал иимэ комплекснуудаар бүхы уурхайнуудаа зэбсэгжүүлээбди.

Шахтада модон бүхэлэлтэтэй уурхайнууд байхаяа болёод, оньһожоруулагдамал түхеэрэлгэнүүд ашаглагдана гээшэ. Үндэр бүтээсэтэй комплекснуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэдээ, бидэ зарим тэды бэрхэшээлтэй ушарнабди. Газар доро рельсээр ябаха транспорт нүүрһэ малталгын эршые һаатуулба. Тиимэһээ бүхы уурхайнуудые конвейертэй болгохо шэглэл хараалаад, шахтёрнуудай үнэн шударгы ажалай ашаар тэрэнээ бэелүүлжэ шадаабди. Г. И. Калёбээ. Манай гол хүсэн, бодото баялиг — зоригтой шахтёрнууд болоно. Коллективэй омогорхол болоһон Гармажап Дабаевич Тучиновай проходчигуудай бригадые олон жэлэй туршада хүтэлбэрилжэ, ажалдаа баатаршалга гаргаһанайнгаа түлөө Ленинэй ордендо, Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Тэрэ мүнөөшье шахтадаа хүдэлхэ зуураа залуу халаанда ажалай жэшээ харуулна. Дүшэ шахуу шахтёрнууд орденоор шагнагданхай, «Шахтёрой алдар солын» бүхы шатын тэмдэгүүдээр шагнагдаһан хүдэлмэришэд коллектив соомнай угаа олон. Б. С. Бальжиев, П. И. Медведев, Е. Ф. Тодоренко, В. Г. Сидоркин, Г. И. Калёных, А. Е. Баканов болон олон ордентод габшагай ажалаараа суурханхай.

Мүнөө жэл түрэл партиин съездын гайхамшагта түсэбүүдые бэелүүлгэдэ хубитаяа оруулха зорилготойгоор шахтёр бүхэн ажаллана. М. Г. Аверинэй, Б. С. Бальжиевай, М. П. Бурдуковскиин проходческо бригаданууд хадын геологическа хүшэр хүндэ эрхэ байдалда хүдэлбэшье, һара бүхэнэй даабариһаа үлүү малталга хэнэ. Тиихэдэ участогай хүдэлмэришэд И. А. Шашков, А. В. Парилов, А. И. Шилин, проходчик В. П. Макаров, электрослесарьнууд П. И. Воробьёв, А. К. Серов, бүхэлэлтэ хэдэг хүдэлмэришэд В. А. Чижик, С. Т. Климов, электровозой машинист А. М. Вандэцын, кузнец А. А. Серебренников гэгшэдэй оролдосоо.

Шахтада хүдэлмэришэд дуталдана. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада зуу гаран хүн коллективһээ гаража ошоо. Мүнөө үедэ зуу гаран пенсионернүүд шахтада хүдэлнэ. Тэрэнһээ гадна үшөө 130 хүн үглөө, мүнөө пенсидэ гарахаар болонхой. Эдэнниие һэлгэхэ бэлэдхэлтэй, мэргэжэлтэй, дүршэлтэй хүнүүдые Гусиноозёрскдо олохонь хүшэр. Тиимэһээ ондоо тээһээ ерэһэн шахтёрнууд үйлэдбэриие хангаха болоно. Энээнэй тула 200 шахуу байра хэрэгтэй. Теэд шахтада табан жэлэй туршада оройдоол 15 байра үгтэһэн байха юм.

Эдэ асуудалнууд энэ табан жэлэй туршада шиидхэгдэхэ ёһотой. Нэн түрүүн залуу халааниие бэлдэхэ, ажалай, ажабайдалай һайн эрхэ байдал зохёохо асуудалнуудта шахтын захиргаан, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд анхаралаа хандуулха болоно бшуу.

Г. ТУМУРОВ,
«Гусиноозёрская» шахтын директор.

УУЛА ХАДА УРБУУЛХА ШАДАЛТАН

Холбоолжоной шулуун нүүрһэнэй уурхайн коллектив жэлэй эхинһээ партиин съездэ эдэбхитэйгээр бэлдэжэ, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн юм. Февралиин 23 болотор түсэбһөө гадуур 3 мянган тонно нүүрһэ малтаад, даабариһаа гадуур 230 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө юм. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые халуунаар һайшаажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб дүүргэхын тула эршэмтэй шангаар, эдэбхи үүсхэлтэйгээр горнягуудай коллектив хүдэлжэ байна.

Мүнөө жэл 2 миллион 800 мянган тонно нүүрһэ малтаха түсэбтэйбди. Уурхайн коллектив һайндэрөө амжалтатайгаар угтажа байна. Августын 20-ной мэдээгээр, 1 миллион 800 мянган тонно гэхэ гү, али түсэбһөө үлүү 18 мянган тонно нүүрһэн малтан абтагданхай. Шахтерой үдэр болотор 20 мянган тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтахабди гэһэн социалис уялгаяа коллектив амжалтатайгаар бэелүүлбэ гээшэ.

Амжалта яажа туйлагданаб гэхэдэ, «ажалай эгээл ехэ бүтээсэ туйлаха һара» гэһэн харалга-конкурснууд саг үргэлжэ соносхогдоно. Иимэ мүрысөөндэ экскаваторнуудай 9 бригада, локомотивна 4 бригада, үрэмдэлгын 8 бригада хабаадана. Январь һарада габшагай ажалаараа гурбадахи участогай коллектив шалгараа юм. Алексей Коноваловай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай экипаж эрхимлэжэ, «Востоксибуголь» нэгэдэл дотор түрүү һуури эзэлһэн байна. «СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин министерствын предприятинуудай социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр А. П. Коновалов шагнагдаа.

Апрель һарые мүн лэ «габшагай ажалай һара» гэжэ соносхоһон байнабди. Мүрысөөнэй дүнгөөр Ленинэй болон Ажалай Алдар Солын III шатын орденуудай кавалер коммунист Петр Васильевич Балалаешниковай бригада түрүү һуури эзэлээ һэн. Һарын туршада 250 мянган кубометр хүрьһэ малтаха түсэбэй оронд 405 мянган кубометр малтаад, «Востоксибуголь» нэгэдэлэй рекорд туйлаа!

Олохон экипажнууд ажалай бага бэшэ амжалта туйлана. Ахалагша машинист, КПСС-эй Гусиноозерско горкомой бюрогой гэшүүн Петр Илларионович Коноваловай, коммунист Феоктист Николаевич Бакшеевэй, парткомой гэшүүн Владимир Августович Фибих, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Василий Кириллович Федосеевэй, залуу коммунист Владимир Николаевич Федоровой экипажнууд тус тустаа халаанай даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Тиихэдэ тепловозно бригадануудай дундаһаа ахамад машинист В. П. Юшкинэй, Д. Д. Будажаповай экипажнууд, үрэмдэгшэдэй дундаһаа С. П. Базаровай хүтэлбэрилдэг бригада эрхим дүн туйланхай. Түмэр замай цехэй хүдэлмэришэдэй эбтэй эетэй ажалай ашаар долоон һара соо ашаа ашалгада вагонуудай һааталга нормоор хараалагдаһан 5,9 часай орондо 5 час болоо. Ушар юуб гэхэдэ, ажалай гурим нарижуулха, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ хэмжээнүүд абтаа юм. Жэшээлхэдэ, диспетчер өөрынгөө участогай хүдэлмэриин ябасые телевизорээр хаража, ашаха ажал һайнаар эмхидхэхэ арга боломжотой болоо.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд абтана. Экскаваторнуудай 12, локомотивна 3 бригада дээшэлүүлэгдэһэн нормативай гуримаар хүдэлнэ. Горно-транспортна комплексно бригадануудые олошоруулха эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдана. Мүнөө жэл шэнэ хоёр экскаватор хабсаргагдаа. Нэгэниинь халаанда 630 тонно малтаха аргатай роторно экскаватор юм.

Гэхэтэй хамта манай үйлэдбэридэ бэрхэшээлнүүд ушарна гэжэ хэлэхэ зэргэтэйбди. Холбоолжоной нүүрһэтэ уурхайн ашаглалгада тушаагдаһаар гурбан жэл үнгэрөө. Проектын ёһоор жэл бүри 3 миллион тонно нүүрһэ малтахаар хараалагдаа юм. 1978 ондо 1850 мянган тонно, удаадахи жэлдэ—2.530.000, нёдондо—2.740.000 мянган тонно нүүрһэн малтагдаа. Энэ бүхы хугасаа соо түсэбөөр хараалагдаһан дүнгүүдэй туйлагдаагүй байһан ушарта анхаралаа хандуулмаар. Юун дээрэһээ иимэ байдал тохёолдооб?

Нүүрһэнэй хэбтэшые багсаамжалһан геологическа нөөсэнүүдые тоолон тодорхой[...] горно-геологическа бодото байдал прое[...] хараалагдаһанһаа нилээд ехэ илгаатай [...] Харин удаадахи тодорхойлолгын барим[...] даар нүүрһэнэй промышленна нөөсэ [...] гэһэн тобшолол оруулагдаба. Ушар [...] нүүрһэ абахын тула газарай хүрьһэ ур[...] хүдэлмэриин хэмжээн ехэ болонхой. [...] нэ хүсыень ашаглахада, шухала хэрэгт[...] раалагдаһан 18,6 миллион кубометрэй [...] жэлэй малталгын хүдэлмэриин хэм[...] миллион кубометр болоно.

Газарай хүрьһэ урбуулха иимэ ехэ хү[...] риие гансахан автомобильна транспорт[...] гаар бэелүүлхын аргагүй гэжэ эндэһээ [...] Түмэр замай ба автомобильна трансп[...] дые сугтань хэрэглэхэ онол аргые хү[...] шиидхэбэри абтанхай. Тухайлан тоолохо[...] километр утатай түмэр зам нэмэжэ бари[...] тепловозно секцитэй, 5 экскаваторнуудтай, [...] һабариин бусад олон техникэтэй болохо, [...] барилгын бааза хүгжөөхэ болонобди. Бү[...] 23 миллион түхэригэй нэмэлтэ хүдэлмэр[...] дэхэ болоод байна. Тэрээнгүйгөөр нүүрһ[...] талгаяа саашадаа дээшэлүүлхэ аргагүй[...]

Теэд манай генподрядчик «Главбурятс[...] нэгэдэл дутуу дундатайгаар объектнууд[...] шааһаһаа гадна, нэмэлтэ хүдэлмэриие [...] тэйгээр ябуулнагүй. Жэлэйнгээ түсэбы[...] рилгашаднай 60—65 процентээр дүүргэ[...]

Тэрэшэлэн гол түлэб 40 тонно хү[...] БелАЗууд уурхайда хүдэлгэгдэнэ. Харин [...] ектын ёһоор, 120 тонно хүсэтэй машин[...] ашаглагдаха ёһотой байгаа. Байһан 100 [...] автомашинануудташье жолоошод үс[...] Тиимэһээ зөөбэриин хүдэлмэри хадаа [...] һэшэдэй ажалай бүтээсын дээшэлэлгые [...] туулна гэжэ хэлэхэ ёһотойбди.

Эдэ асуудалнуудые арбан нэгэдэхи [...] жэлдэ шиидхэжэ, проектнэ хүсэндөө ор[...] манай коллектив, сэхыень хэлэхэдэ, уу[...] да, үнэхөөрөөшье, урбуулха шадалтай.

Л. ЮДИ[...]
Холбоолжоной уурхайн үйлэдбэр[...] эмхидхэхэ талаар ахамад инже[...]

Галуута-Нуурай шахтын ажалай ветеран, Социалис Ажалай Герой Гармажап Дабаевич Тучинов.

Холбоолжоной уурхайн экскаваторай ахалагша машинист Петр Васильевич Балалаешников.

«ХАРА АЛТА[Н]» ЗӨӨДЭГ ХАРГЫДА

Манай автобаза хадаа «Востоксибуголь» нэгэдэлэй эгээл томо транспортна предприяти болонхой. Автопарк жэл бүри үндэр бүтээсэтэй автомашинануудаар һэлгэгдэнэ, техническэ талаар шэнээр зэбсэгжүүлэгдэнэ. Тиимэһээ арбадахи табан жэлдэ ашаа зөөлгэ 216 процентээр дээшэлээ. Галуута-Нуур шадар малтагдаһан нүүрһэ, шоройн 40 процентые автотранспортаар зөөхэ ушартай болоно. Горнягуудай ажалай бүтээсэ жолоошодой хүдэлмэриһөө дулдыдана гэжэ энэ баримта гэршэлнэ.

Мүнөө үедэ гол түлэб дүшэн тонныһ БелАЗууд Холбоолжоной уурхайда хүдэлгэгдэнэ. Харин һаянай 75—80 тонныһ машинанууд хэрэглэгдэжэ эхилбэ. Хэрбээ мүнөө дээрээ хоёр иимэ машиныһ байгаа һаа, табан жэлэй һүүл багта автобаза бүхыдөө имагтал иимэ хүсэтэй БелАЗуудаар зэбсэгжэхэ юм.

Нүүрһэшэдэй болон жолоошодой ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула 1976 ондоһоо эхилээд, горно-транспортна бригадануудые байгуулнабди. Нэгэн адли зорилго, ажалай һүүлшын дүнгүүдэй түлөө хамта тэмсэхэ гуримаар хүдэлһэн иимэ бригаданууд ехэ амжалта туйлана. Тусхайлбал, ЭКГ-8И 573 экскаваторай нэгэдэмэл комплексно бригада хоёр жэлэй туршада удаа дараалан уурхайн коллективтэ эрхимлэжэ ябана. Комплексно гуримаар хүдэлхэдөө, заримдаа тохёолдодог бэрхэшээлтэй байдалһаа гараха арга хамтадаа бэдэрнэ, экскаваторай, автомашиныһ гү, али үрэмдэлгын станогой эбдэрээ һаа, эдэнэр бэе бэедээ туһаламжа үзүүлнэ.

Үндэр бүтээсэтэйгээр [...] дэлжэ байһан жолоошод[...] лэй эхинһээ 300 мянга[...] ран тонно малтагдаһан [...] рой зөөһэн байна. Па[...] съездые нэрэтэй со[...] гоор угтахын түлөө [...] һэн социалис мүрысөөн[...] тонныһ автосамосвалну[...] экипажнуудай дундаһаа [...] Ваганов, Г. Г. Михайло[...] шэд шалгараад, мүн[...] эрхимлэжэ ябанад. Ж[...] шод В. В. Михайлов, [...] Юмсурунов, В. И. [...] рев мүн лэ һайнаар [...] нэ.

Машина харууһала[...] заһабарилгын талаар [...] мэри һайжаруулагдана [...] ническэ хангалтын [...] линиин түхеэрэлгэнүүд [...] лалгада үгтөө. Энэнь [...] ческэ хангалгын үедэ[...] һааталгын сагые 2—3 [...] хин бага болгожо, [...] мянган тонно ашаа [...] арга олгохо болоо. М[...] нок түхеэрэлгэнүүдтэй [...] терскойнуудай ба заһаб[...] гын һүүлээр автомаши[...] дай узел болон агре[...] дые туршан шалгаха [...] рэлгэ һаяхана хүдэлг[...] эхилээ.

Уурхайн проектнэ хү[...] ороходо, автотрансп[...] албанай үүргэ, хар[...] үнэхөөрөөшье угаа ех[...]

Арбан нэгэдэхи [...] жэлдэ коллективэй үр[...] шухала зорилгонууд [...] дана. Нүүрһэ, шорой [...] хэмжээгээ 1,5 дахин ех[...] гохо ёһотойбди. Тоб[...] хэхэдэ, горнягуудай [...] автотранспортаар һа[...] хангаха зорилгоёо бэе[...] гэжэ оролдонобди.

Н. КОКТЫШ[...]
«Востоксибуго[ль]» нэгэдэлэй Гусиноозёр[ско] автобазын [...]

СЭСЭРЛИГ ХЭРЭГТЭЙ

Арад зоной зүгһөө һунгагдаһан бидэ, депутадууд, ажалшадай ажаһуудалай асуудалнуудта анхаралаа ехээр хандуулха уялгатайбди. Шахтернуудай хүндэ ажал мэдээжэ. Алтан наран, ногоон сэсэрлиг, утаа уняаргүй хүхэ номин тэнгэри хадаа газар доро хүдэлдэг, нүүрһэ, шоройтой «зууралсадаг» хүнүүдтэ үнэтэй сэнтэйгээр харагдадаг гээшэ. Манай Гусиноозёрск—гол түлэб горнягуудай город ха юм. Би эндэ 26 жэлэй туршада ажаһуунаб. Городоо болбосон түхэлтэй болгохо асуудал жэл бүри табигдана. Ехэшье юумэн хэгдээ. Уһа, дулаагаар хангалга һайжаржа эхилээ. Гэбэшье дутуу дунданууд олон. Городой урган хүгжэхэ бүри эрилтэ улам ехэ болоно. Тиихэдэ уһаар хангаха бүлүүр станциин хоёрдохи түхеэрэлгэ ашаглалгада үгтэнэгүй. Манай шахтернуудай байдаг табадахи квартал зунай үедэ уһаар хүсэд хангагданагүй. Мүн городой олон байшангууд үбэлдөө муугаар дулаасуулагдана.

Модо, һөөгүүдые тарижа ургуулха хэрэг мүн лэ бирагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Жэл бүри тариһаниинь гэшхэгдэжэ, хухалагдажа хосорно. Сэсэрлиг хамгаалха, үргэдхэхэ асуудалда анхарал хандуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, автовокзалай дэргэдэхи шахтёрнуудай багахан сэсэрлигые харая. Тэрэ анханда амарха, сэнгэхээр эгээл таатай зохид газар байһан аад, мүнөө хубхай хуурай болошонхой. Городой түбэй парк мүн лэ һайнаар харууһалагданагүй. Тэндэ аттракцион гэжэ тоолохо юумэн үгы.

Город доторнай оройдоол гансахан стадион бии аад, баһал бирагүй байдалтай, спортивна наада үнгэргэхэ таатай байдалгүй. Спортсменүүдэй шадабари, бэлигээ дээшэлүүлхэ эрхэ байдал гэхэһээ, городской нэгэшье зал үгы юм.

Горнягууд, илангаяа Холбоолжоной хүдэлмэришэд, гэрһээ холо ажалтай. Автобусуудай байдаг газарта нэгэшье һарабша, һандалинуудые харахагүйт. Автовокзал соо, тэрэнэй газаашье һандали гэхээр юумэн харагдахагүй.

Эдэ асуудалнуудые хэзээ шиидхэхэбибди гэжэ городоо болбосон түхэлтэй болголгодо хабаадаха ёһотой нүүрһэнэй предприятинуудта, ГРЭС-эй барилгашадта хандаха саг ерээ.

П. БАЛАЛАЕШНИКОВ,
Холбоолжоной уурхайн экскаваторай машинист, Гусиноозёрско горсоведэй депутат.

ТОЁОН ХАДЫН ХОРМОЙДО

Тоёон, поэдэй дуулаһан Тоёон, хүсэтэ техникын добтолгоһоо сухарижа, үдэр бүри газараа алдана. Уржадэр үшөө хагдаараа халюуржа харагдаһан үндэр добын оронд «хара алтан» наранда бүдэхеэр ялалзана. Хэдэн арбаад экскаваторнууд газарай хүрьһэ урбуулна, нүгөөдэ заримаанинь нүүрһэ малтажа, 40 тонныи мантан автосамосвалда ашана.

Үсэгэлдэр Эдуард Штейнфельдиин экипаж шалгараа. Сүүдхын туршада 12 мянган кубометр малтаһан байна,—гэжэ Холбоолжоной уурхайн дирекциһээ тэрэ бригадада амаршалга эльгээбэ.

Ехэ амфитеатр шэнги гүнзэгыгөөр малтагдаһан карьернууд соо хүндөөр хүнхинэлдэһэн экскаваторнууд олон. «ЭШ 10—70» түхэлэй экскаваторта мүнөөхи экипаж хүдэлдэг байба. Техникын нэрые тайлбарилхада, арбан кубометр багтаасатай һөёо шанагаараа нүүрһэ гү, али шорой удхажа абаад, тэрэнээ далан метр холо зайда абаашажа хална. Абаашана гэхэдэ, алдуу болоно. Экскаватор тэрэл һууридаа эрьелдэжэ, харин тиимэ ута «гараараа» хүрьһэ холын зайда абаашажа, адхана ха юм. Зали забдагүй мантан шанага иишэ-т и и ш э э «аяншална». Энэ үедэ Владимир Андреевич Жарковой халаан хүдэлжэ байба. Машинистээр энэ нүхэр арбан жэлэй туршада ажаллахадаа, яһала дүршэлтэй болоһон aаб даа. Оньһон орёо, мантан томо иимэ машиные жолоодохын тула, узел бүхэнэйнь хүдэлмэриин онол гуримые һонороор ойлгожо, хүнхинөөнэйнь абяае шагнаархан, альганай хүсөөр арбаад тонно ашаа хашалангүйгөөр үргэнэ. Хёрхоор, болгоомжотойгоор жолоодоогүй һаа, шанага хооһон дэмы үргэлтэ хэхэл. Экскаваторай тонгос гэхэ дохёо бүхэн тоотой. Мүнөөхи 12 мянган кубометр малтахын тула 1200 дахин газар ухашалан малтаха ёһотой ха юм. Дунда ашаатай хүдэлбэл, даабарла дүүргэхэгүйдөө болоно. Тиимэһээ тодорхой мэргэнээр залан жолоодогшод лэ ажалай амжалта туйлана гээшэ.

Мэргэжэлэйнгээ талаар эрхим бэлэдхэлтэй хүнүүд энэ экипажда хүдэлнэ. Машинистнэр С. К. Шевченко, Г. А. Попов, тэдэнэй туһалагшад Н. Фаткулин, В. Арановский, С. Васильев, В. Храмцов гэгшэд халаанай даабари 110—115 процент дүүргэнэ.

Н. ДЫМБРЫЛОВ.

Михаил Аверинэй хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригада социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлдэг суутай. Зураг дээрэ: доодо зэргэдэ (зүүн гарһаа) бригадын гэшүүд—Чубаров, Чесноков, Черипов, Попов, участогай начальнигай орлогшо Курьянов; хоёрдохи зэргэдэ (зүүн гарһаа) — Кунов, Камынин, электрослесарь Хавронов, горно мастер Баранов, Тимофеев, бригадир Аверин, Брянский гэгшэд.

Н. КОРОБЧЕНКЫН фото.

ОЛОНОЙНЬ ХАНИ—СПОРТ

«Шахтёр хадаа шандааһатай, булшан, шүрбэһөө [...] һан хүн» гэжэ, ажалайнь хүндэ хүшэрые хүндэлдэ[...] шэбди. Тиимэһээ шахтёрнуудай дунда спортсменүүдэй [...] байһаниинь гайхалгүй.

Имагтал горнягууд мүнөө жэлдэ волейбол, баскетбол, [те]нис, шатараар Гусиноозерскын чемпионуудай нэрэ з[...] хүртэһэн байна. Шахтын команда баскетболоор «Труд» [об]ществын областной соведэй чемпион болонхой. Холбоолжо[...]ной уурхайн футболистнууд республикын чемпионадай [...] дэхи группада амжалтатайгаар наадана. В. Гвоздо[в], Н. Бубнов, С. Жирников, А. Шайдуров, В. Васильев, А. [...] кун гэгшэд ажалайнгаа һүүлээр «Шахтёр» стадион[...] бэеэ һоридог.

Жэл бүри энэ стадион дээрэ шахтёрнуудай спарт[...] үнгэрдэг юм. Участок, бригада, экипажнууд хоорондоо [мү]рысэжэ, дүрэ буляалдадаг, урилдадаг, хүсэ шадалаа т[...] садаг заншалтай болонхой.

Шатар хадаа шахтёрнуудай дуратай наадан. Өөр[...] шатарай клуб эмхидхээ юм. Нэгэдэхи разрядтан А. [...]шаков, И. М. Шадов гэгшэдые шүүхэ шатаршад [...] соо үгы хэбэртэй. «Улаан-Сэлэнгэ» газетын хуудаһан[...] толилогдоһон этюдүүдые тайлбарилжа, уншагшадай [...] мүрысөөндэ Холбоолжоной уурхайн экскаваторай ма[...]тын туһалагша В. Быков, «Востоксибуголь» нэгэдэл[...] базын хүдэлмэришэн А. Серебренников гэгшэд [...] гараһан байна.

Спортдо дуратайшуул олон. Зүгөөр тэдэнэртэ таару[...] эрхэ байдал түхеэрхэ асуудал удаан шиидхэгдэнэ.

— Сэхыень хэлэхэдэ, манай Холбоолжоной уурхайн [...] сменүүд һургуулинуудай спортзалнуудта айлшан жэл[...]хо баатай болодог. Өөрын комплекс бариха саг ерээ, [...]жэ уурхайн парткомой секретарь В. Л. Невмержицкий [...] дүүлнэ.

В. ЧЕР[...]

ЖЭШЭЭТЭ АЖАЛААРАА ХҮНДЭТЭЙ

Наранай түрүүшын элшэнүүд үндэр терреконой шобхо оройе гэрэлтүүлжэ эхилнэ. Олоной нойрһоо һэрихэ үедэ шахтёрнуудай түрүүшын халаан газар доро ородог гээшэ. Владимир Григорьевич Сидоркин нүхэдтээ хамта үглөөнэй 5 часһаа ажаллажа эхилдэг. Тэрэнэй энеэбхилһэн нюдэ хаража, мүнөөдэр баяртайхан, урма зоригтойхон гэжэ мэдэхээр байба. Ушар юуб гэхэдэ, хоёрдохи участогай шахтёрнууд үсэгэлдэр эгээл ехэ нүүрһэ малтаа ха юм. Тэрэ баяраа мэдүүлжэ: «Бэрхэнүүд даа манай хүбүүд! Хоногой туршада 1.000 тонно нүүрһэ малтахын тула мүрысөө эхилээ һэмди. Һанаһан зориһондоо хүрөөбди!» — гэжэ хэлэбэ.

Баярлангүй яахаб! Тэрэнэй хубита эндэ ехэ. Оньһожоруулагдамал МКМ-1 түхэлэй комплексын бүтээсэтэй хүдэлмэриие Сидоркин нүхэдтээ хангадаг юм. Комплексын зогсолтогүйгөөр хүдэлхын тула харууһалалга, заһабарилгын хүдэлмэри һайн шанартай байха ёһотой. Оньһон орёо электромеханическа түхеэрэлгэнүүдые ходо бэлэн байлгаха харюусалгатай юм. Зургаадахи разрядай электрослесарь баян дүй дүршэлтэй байбашье, Владимир Григорьевич мэргэжэлээ дээшэлүүлхын тула технологическа институтда хүдэлмэриһөө таһалгаряагүйгөөр һурадаг юм. Сүлөөтэй саг тэрээндэ үгы хаш. Ниитын хүдэлмэридэ ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаададаг. Цехкомой түрүүлэгшэ, шахтын парткомой гэшүүн юм. Областной партконференцидэ Гусиноозёрскын шахтёрнууд — коммунистнууд тэрэниие һунгаа һэн. Харин городской партконференци дээрэ В. Г. Сидоркин КПСС-эй горкомой гэшүүн болоһон байна.

Ёһо тэдысэ ажалдаа хандаха хэрэгые тэрэ үзэн ядадаг. Тиимэһээ ямаршье даабариие заатагүй эрхим шанартайгаар, болзор соонь бэелүүлхэ гэжэ оролдодог хүн юм. Сэхыень хэлэхэдэ, мүнөө үедэ тэрэнэй участогай геологическа байдал хүшэр. Уһатайшаг, дээрэһээ ехэ дарасатай газарта хүдэлжэ байнад. Иимэ байдалда илангаяа болгоомжотойгоор, наринаар, нягтаар хүдэлхэ ёһотой болоно. Зүгөөр Сидоркин, заһабарилга-хангалтын бүлэгэй слесарьнууд Дмитрий Теплов, Василий Кучер, Виктор Нежевляк, Михаил Гафеев гэгшэд өөрынгөө ажал хэрэгэй эрхим мэргэжэлтэд гэжэ дэмы нэрлэгдэнэгүй. Комплексын ашаглалтые гурим ёһо соонь хангахаһаа гадна, шахтын аюулгүй байдал зүбөөр сахина. Участогайнгаа комбайн болон транспортёрнуудые саг үргэлжэ шалгажа, эртээнһээ һэргылэмжын заһабари хэнэ. Тиимэһээл энэ участогай шахтёрнууд долоон һарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэжэ шадаа гэхэдэ болоно.

Хүнүүдтэшье ёһо тэдысэ хандажа, профсоюзна хүтэлбэрилэгшын «уялга дүүргэдэггүй» юм. Тэрэ хүдэлмэришэдэйнгөө дурадхал, эрилтэдэ зүбөөр, хэрэгээрээ харюусаха гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдодог хүн. Тиимэһээ шахтёрнууд ямаршье хэрэгээр тэрээндэ хандадаг. Иимэ хүндэтэй болохын тула өөрынгөө жэшээтэ ажалаар этигэл, найдалда хүртэһэн байна шуу.

Ю. ОРЕШНИКОВ,
«Гусиноозёрская» шахтын мастер.

Соведүүдэй хүдэлмэри

ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ХҮДЭЛМЭРИ ЭДЭБХИТЭЙ

Хүдөө нютагта ажаһуудаг депутадуудай шиидхэхэ асуудалнууд ниилээд олон гээшэ. Сельскэ Совсдэй гүйсэдкомдо хүнүүд өөһэдынгөө баяр баясхалан хубаалдахаяа, ...бшэл һурахаяа, нютагайнгаа һонин дуулахаяашье орожо ерэдэг. Тэдэндэ ямар нэгэн туһа хүргэжэ шадаһан һаа, депутадай сэдьхэлдэ хэды зохид байдаг бэ! Илангаяа ургажа ябаа залуушуулай ...байдалай үргэн замда гаргаһандань, өөрынгөө харгы олоходонь тиимэ туһа, ...айн нүлөөн хэды үнэтэйб...

— Манай урда залуушуулые һургаха, хүмүүжүүлхэ талаар өөрсэ янзын удхатай олон асуудалнууд үдэр бүхэндэ шахуу табигдажал байдаг гээшэ. Тэдэнэй хэды ...өө, саг дары шиидхэгдэхын ...ашьегүй шэнги һаань, арга мүрынь олохые эрмэлзэдэгбди,—гэжэ арадай депутадуудай Муйска сельскэ Соведэй арадай гэгээрэлэй талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ В. Г. Карявина хэлэдэг.

Иимэ үенүүдтэ комиссиин ...хы гэшүүд Ф. М. Попова, Л. В. Тюрина, Т. П. Лаптева, Л. Т. Буянова гэгшэд багшанарай коллективтэй, түрэлхидтэй суг таарамжатай шиидхэбэри абадаг заншалтай юм. «Гэр бүлын ажана ...байдал—үхибүүдые хүмүүжүүлгын гол үндэһэн» гэһэн асуудалтайгаар түрэлхидэй үнгэргэһэн конференци ...нэй нэгэн зорилготой, ...ор хүдэлдэгэйнь гэршэ мүн. Энэ конференци дээрэ тон ...нирхолтой хөөрэлдөөн болоо, нютагтахи эбтэй эетэй ...бүлэнүүдэй жэшээ дээрэ ...сутларагшад туһатай ...лэлнүүдые абаһан байна. Конференциин материалнууд манай районой газетэдэ ...гдоходонь, үргэн уншагшадай анхарал татагдаа юм. Энэ хөөрэлдөөе үнгэргэлые арадай гэгээрэлэй саг үргэлжын комисси тон ...аар бэлдээ гэжэ онсолон ...дэглэлтэй.

Конференци дээрэ комиссиин түрүүлэгшэ В. Г. Карявина элидхэл хээ. Элидхэл ...ын хэлсэлгын болоходо ...үулиин директор Б. М. ...ев, Муйска сельскэ Соведэй гүйсэдкомой секретарь ...М. Лоншакова гэгшэд ...гэрэнгы үгэ хэлээ. 4 ...сай түрэлхидэй комитет ябуулдаг хүмүүжүүлгын ...лмэри тухайда Г. П. Фе...ровагай хэһэн хөөрөө хүн ехэтэ һонирхон шагнаһан байна.

һурагшанарай зураһан зурагуудай, элдэб бүтээлнүүдэй ...ставкэ конференциин үедэ эмхидхэгдэжэ, үхибүүдэй ...н бэлиг бултанииш баяруулба.

Иимэ ёһоной хэмжээ ...булганууды комиссиин ...үүдэй саг үргэлжэ ябуулаг байдагынь, тэдэнэй хүдэлмэриин түсэбтэй танилсахада эли харагдаха байна. Энэ түсэб соохоонь хэдэхэн ...уудые дурдая. «Ветерануудай жэшээ ажалай баатаршалгада уряална», «һургаалнарай сүлөө саг», «Хүүгэдые хүмүүжүүлгын ...хи зургаануудай хүдэлмэри», «Түрэл байгаалидаа дурлалтайгаар хүмүүжүүлхэ» гэхэ ...гын гүн удха шанартай ...удалнууд түсэб соо хабаадагданхай.

Комиссиин гэшүүд хүүгэдэй ...дай бүлэгүүдтэ үнгэргэгдэг хэшээлнүүдтэй дүтөөр ...алсаа. Тиихэдээ бэлэдхэлэй бүлэгэй 6 хэшээлдэ хабаадалсажа, мүнөө жэлдэ ...үлида орохо эдэ хүүгэдэй хэр бэлэдхэгдэжэ байһые ...гажа үзөө. Тиихэдээ энэ хүмүүжүүлэгшэдтэ һайн ...дическа зүбшэлнүүдые ...н байна. Энээнэй ашаар ...үжүүлэгшэд үдэр бүриинэ хүдэлмэриин түсэб табиболоо. Түрэлхидэй суг... үсөөн хүнтэйгөөр үнгэргэ..., абтаһан шиидхэбэри... саг соогоо хүсэндөө ...гдэһэгүй гэһэн шүүмж... тобшолол энэ комиссиин хэһэн байна.

Иигэжэ энэ нютагай депутадууд эдиршүүлые хүмүүжүүлгэдэ ехэхэн анхаралаа хандуулна. Хүүгэдэй һуралга, гэр бүлэ соогоо хүмүүжүүлгэ, интернадтаа хэр түбхинэги байдалтайб, сүлөө ...а яажа үнгэргэнэб гэхэ ...ын олон асуудалнуудта ...тадууд һаналаа табидаг. Иигэжэ олонитын оролсоогоор хүүгэдэй һуралсалда, хүмүүжэлдэ ехэ анхарал ...үргэлжэ хандуулагдажа ...ада багшанарай хүдэлмэридэ, айл бүлэдэшье ашатай гээшэ.

Т. АЛАШЕЕВА,
...дай депутадуудай Баунтын районно Соведэй гүйсэдкомой секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сан-Францискада буһалгаа хэһэн ...ветчернүүдтэй һаналаа ...гадалгын манифестацида хабаадагшад.
АП—ТАСС-ай фото.

СОВЕТ-ИНДИИН ХАНИ БАРИСААНАЙ ҺАРА

АРЮУН БУЛАГ

Бүхы орон доторнай Совет-Индиин хани барисаанай һара үргэлжэлһөөр. Тус һара эб найрамдал, хани барисаан болон харилсан туһалалсалга тухай Совет-Индиин Договорой баталагдаһаар 10 жэлэй ойдо, мүн Индиин республикын бэеэ даанхай байдалтай болоһоор 34 жэлэй ойдо зорюулагдаба. Индиин арадай национальна һайндэрэй энэ хэлсээнэй 10 жэлэй ойтой тохёолдоһониинь илангаяа гайхамшагтай һайхан байна. Юуб гэхэдэ, манай хоёр ороной арадуудай хоорондо урда сагһаа хойшо хани барисаан байгуулагдажа, хоорондоо бэе бэеэ ойлголсохо, найдамтайгаар харилсаха арга нүхэсэл олгогдоһон түүхэтэй гээшэ. Энэ хани барисаанай эхиниинь хадаа аяар 500 жэлэй саана байгуулагдажа, соёл болбосоролой болон экономическа талаар холбоотой байһыень гэршэлэн харуулна.

Манай үргэн ехэ Совет гүрэнэй арюун һайхан нэгэ булан Буряад ороншье эртэ урда сагай эндэхэг арадай уран зохёол болон соёл болбосоролһоонь хүртэлсэһэн намтартай. Эртэ урда сагай энэ арадай «Рамаяна» гэжэ үльгэр домог буряад арад зоной хүгжэлтэдэ нилээд ехээр нүлөөлһэн байна.

Агууехэ Октябриин социалис революциин һүүлээр энэ хани барисаанай толотомо һүлдэ шэнжэнь улам бэхижэжэ, бүри хүсэтэй болоо һэн. Юуб гэхэдэ, Агууехэ Октябриин хүсэтэ дүлэн колониализмын мүлжэлгэ дарлалтаһаа Ази, Африкын арадуудай бэеэ сүлөөлхэ хүдэлөөнэй һүр жабхаланта эхи табиһаниинь мэдээжэ. Тиигэжэ манай арадуудай хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон улам хүгжэн һалбараа.

һүүлэй 30 гаран жэлэй туршада энэ хани барисаамнай нилээд ехээр үргэдэжэ, бүри гүнзэгыгөөр батажан хүгжэнэ. Ондо ондоо социальна байгуулалтай гүрэнүүдэй хоорондо эб найрамдалай ёһоор хүршэ оршодог ёһо гурим баримталһан энэ хани барисаан эдэ олон жэлнүүдэй туршада шалгагдажа, мүнөө улам ами жаргалтайгаар һалбарна. Манай Совет ороной арад зон Индиин гүрэнэй ямаршье бүлэглэлдэ хамжадаггүй политикые хүндэлэн дэмжэдэг. Энэ олонитын ехэ хүдэлөөндэ Инди тусхай һуури эзэлнэ гээшэ. Энэнь уласхоорондын политикын аргагүй нүлөө ехэтэй нэгэ хубинь болонхой. Колониализм болон расизмые эсэслэн, гүйсэд усадхаха, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ гүйсэд хуряаха, дэлхэйн бүхы хубинуудта шахардуу байдал һуларуулгые улам үргэдхэхэ гэхэ мэтэ асуудалаар манай хоёр гүрэн адлирхуу һанамжатай байһанаа нэгэнтэ бэшэ элирхэйлһэн байна.

Манай орон Инди хоёрой хоорондохи харилсаа холбооной гайхамшагта талань юуб гэхэдэ: Советскэ Союз Инди хоёр бүхы талаараа харилсан туһалалсахадаа тон адли эрхэтэй хоёр хани нүхэд шэнгеэр бэе бэеынгээ эрилтые хараадаа абадаг. Энэ харилсаан адли тэгшэ эрхэтэй, бэе бэеэ хүндэлжэ, бэеэ даанги байдалтай, газар уһаниинь бүрин бүтэн байхаһаа гадна. хэн хэнэйнгээ дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүй гэһэн үндэһэ һуури дээрэ хүгжэнэ. Энэ ёһо гурим эб найрамдал, хани барисаан, харилсан туһалалсалга тухай Советскэ Союз Индиин республика хоёрой хоорондо 1971 оной август һарада баталагдаһан Договор соо бэшээтэй. Тэрэ гэһээр тэбхэр арбан жэл гүйсэжэ, энэ һайндэрые мүнөө тэмдэглэжэ байнабди. Тус Договор хадаа ямар нэгэ ондоо ороной гү, али арад зоной урдаһаа тэмсэхэ зорилготой бэшэ, харин социально-экономическа талаараа ондо ондоо гуримтай оронууд яажа иимэ таатай зохидоор харилсан туһалалсахаб гэжэ гэршэлэн харуулна. Эб найрамдалай бүгэдэ ниитын хэрэгтэ, мүн оронууд хоорондын харилсаа холбоое үргэдхэхэ талаар хубитаяа оруулха гэһэн һайн һайхан уг зорилготой. Иимэ һайн һайхан харилсаа холбоон хэзээдэшье мартагдашагүй. Тиимэһээ иимэ түүхэтэ баримтаар гэршэлэгдэнэ.

1973 оной ноябрь һарада, мүн 1980 оной декабрь соо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев Индиин республикада айлшалжа ошоо һэн, Тиихэдэ Индиин премьер-министр Индира Ганди 1976 ондо, Индиин Республикын Президент Нилам Санджива Редди 1980 ондо Советскэ Союзда мүн лэ айлшалһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй һаяхан Индиин орон айлшалһан ушар хоёр оронуудай хоорондохи харилсаанһаа холо саагуур нүлөөлһэн намтартай. Энэ хадаа уласхоорондын айхабтар шухала, түүхэтэ удха шанартай юм. Хөөрэлдөөнэй дүнгүүд Дели хотодо гар табигдаһан документнүүд дотор баталагдаа һэн. Тодорхойлбол, Совет-Индиин хамтын декларации, экономическа болон худалдаа наймаанай харилсан туһалалсалгын талаар хэлсээн гэхэ мэтэ документнүүд болоно. Советскэ Союз болон Индиин Республикын хоорондохи 30 гаран жэлэй харилсаа холбооной түүхэ хадаа политическэ, экономическа, соёл гэгээрэлэй болон научно-техническэ талаар харилсан туһалалсалгын хүгжэлтын, мүн тэрэнэй саг үргэлжэ үргэдэжэ байһые гэршэлэн харуулһан гайхамшагта баялиг болоно. Совет-Индиин харилсаан алишье талаараа саг үргэлжэ хүгжэн дэбжэжэ байдаг гээшэ. Тиимэһээ политическэ, экономическа, мүн бусадшье талаараа тогтууритай, бата найдамтай. Иимэрхүү һайн һайхан харилсаа холбоон мүнөө үе сагай уласхоорондын харилсаанай түүхэдэ тон үсөөн, хомор байха. Энэ харилсаа холбооной үндэһэ һууриин һая табигдажа байха үедэ эзэрхэг түримхэй тала баримталдаг хархис хүсэнүүд Инди Советскэ Союз хоёрой хоорондо бэхижэжэ байһан харилсаа холбооё эбдэхэ гэһэн һэдэлгэ, оролдолго гаргаа бэлэй.

Национально-сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлдэ Индиин илажа гараһан ушар хадаа Азиин түбидэ империалис булимтаралгын ёһо журамые эбдэжэ, бүхы дэлхэй дээрэ колониальна ёһо журамые һандаргаан задалха ябадалые түргэдхөө һэн.

Инди Советскэ Союз хоёр политическэ хоёр ондоо гуримтайшье һаа, бэе бэеэ дэмжэдэг хоёр ондоо түүхэтэ хүдэлөөн болоно. Энээн дээрэһээ хоёр ороной хоорондо байгуулагдаһан харилсаан анхан эхинһээ хойшо найдамтай, түрүү үзэл бодолтой үндэһэ һууритай байһан гэжэ тэмдэглэхэдэ ямаршье алдуу болохогүй. Мүнөө Совет-Индиин харилсаа холбоон илангаяа ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, уласхоорондын байдал улам шахардуу, орёо болоно, тодорхойлбол, Индиин океан шадар бүри түгшүүритэй болоо. Найдамтай хани барисаан дээрэ үндэһэлһэн Совет-Индиин харилсан туһалалсалга Азиин түбидэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ найдамтай эб найрамдал хангаха хэрэгтэ урда урдынхидаа адли тогтонижоруулхы үүргэ дүүргэнэ.

Дели хотодо нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ иигэжэ тэмдэглээ һэн: «Манай оронуудай хоорондохи мүнөө үе сагай харилсаанай байдал тухай хэлэхэдэ, тэрэ илангаяа үргэн ехэ, олон янза түхэлэйнгөө хажуугаар бүри үндэр дээдэ шатын тогтонижоруулагдамал байдал туйлаа гэжэ тэмдэглэхэ хүсэлтэйб». Тиимэһээ Совет-Индиин хани барисаан агууехэ хоёр арадуудай хоорондохи удаан сагай уг үндэһэнэйнь аша туһада шухала удха шанартай. Тэрэнэй үндэһэ һууриие байгуулха хэрэгтэ хоёр оронуудай олон тоото эрхим түрүү хүнүүд нилээд ехээр хубитаяа оруулһан байна.

Экономическа харилсаанай болон бэе бэедээ аша туһатай худалдаа наймаанай хүгжэлтын түрүүшын алхам үшөө гушаад жэлэй саана хэгдээ һэн. Тиихэ үедэ Индиин Республикада Бхилайн асари томо металлургическа завод бариха тухай хэлсээн баталагдаһан юм. Энэ заводой удаа хэдэн шэнэ промышленна предприятинууд бодхоогдоһон түүхэтэй. Тэдэнэй дунда: Бокародахи металлургическа завод, Корбын алюминиин завод, Ранчи, Дургапур, Хардвар гэжэ нютагуудта машина бүтээлгын заводууд, мүн дулаанай болон электростанцинууд баригдаа. Советскэ Союз эгээл шухала Индиин бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ хабаадалсана. Тэрэ тоодо манай Буряадай республикын промышленна предприятинуудта гаргагдаһан зарим бүтээлнүүдые энэ орондо хаража боломоор.

Совет-Индиин соёл болбосоролой талаар харилсаа холбоон мүн лэ амжалтатайгаар хүгжэнэ. Энэ хадаа Советскэ Союзай болон Индиин арадуудай бэе бэеынгээ ажабайдалые, соёл болбосоролые аргагүй ехээр һонирхон анхардаг байһыень гэршэлэн харуулна. Гэхэтэй хамта Буряадай республикада Индиин Манипур, Трипура штадуудтай анда нүхэд боложо, делегацинуудаараа андалдан айлшалалсадаг һайн һайхан заншал тогтонхой. Буряад ороной олон тоото туристнар Инди ошожо ерэһэн байха юм.

Инди Буряад орон хоёрой хоорондохи эрдэм наукын талаар харилсаанай иимэ хоёр жэшээ абажа харая. Һаяхан СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалда Индиин дундада зуун жэлнүүдэй философиин дурасхаалта зохёол «Абидармакоша» Васубандху срод хэлэн дээрэ оршуулагдажа хэблэгдэбэ. Энээниие түбэд хэлэнһээ Б. Семичев, М. Брянский гэгшэд оршуулаа. 1981 оной намар Индидэ санскритологёор уласхоорондын научна конференци зарлагдахань. Эндэ манай Зүүн зүгые шэнжэлдэг эрдэмтэн, СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Ниитын эрдэмэй институдай буддологиин секторые даагша, түүхын эрдэмэй кандидат Р. Пубаев уригдаа.

Совет-Индиин хани барисаанай һаратай дашарамдуулан, Буряад орондомнай нилээд ехэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэбэ. Энэдхэг орондо зорюулагдаһан фото-зурагуудай выставкэ эмхидхэгдэнхэй. Тиихэдэ манай Буряадай филиалда номуудай выставкэ нээгдээ, энэ орондо зорюулагдаһан хүүгэдэй олон зурагууд табигдаба. Улаан-Үдэ хотын кинотеатрнуудта Индиин уран һайханай фильмүүд, мүн энэ орон тухай баримтата фильмүүд харуулагдажа байна. Энэ һарын түгэсхэлдэ Совет-Индиин хани барисаанда зорюулагдаһан республикын олониитын түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай суглаан болохо.

Партиин XXVI съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев элидхэл хэхэдээ, «Совет-Индиин хани барисаан манай хоёр оронуудай арад зоной бата найдамтай ёһо заншал болонхой... Эб найрамдалда дуратай, бэеэ даанхай байдалтай. Индитэй харилсаата ябуулгануудаа хожом ерээдүйдэ үргэлжэлүүлхэ совет гадаадын политикын шухала шэглэлнүүдэй нэгэниинь байһаар» гэжэ тэмдэглээ һэн.

КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор оруулагдаһан энэ гол шэглэл хадаа Совет-Индиин хани барисаанай бүлгэмэй хүдэлмэриие эли тодоор тодорхойлон заажа үгэнэ.

М. МОХОСОЕВ.
Совет-Индиин хани барисаанай бүлгэмэй Буряадай отделениин правлениин түрүүлэгшэ, СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Президиумэй түрүүлэгшэ.

Багшанарай августын зүблөөнүүд

УЛААН-ҮДЭ

Августын 27-до П. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищидэ республикын соёлой ба искусствын һургуулинуудай багшанарай август һарын заншалта конференци боложо үнгэрбэ. Эндэ «Соёлой ба искусствын һургуулинуудай, эмхи зургаануудай 1980—1981 онуудай һуралсалай жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүд, мүн КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, һуралсалай шэнэ жэлэй гол зорилгонууд тухай» гэһэн элидхэл Буряадай АССР-эй Соёлой министерствын һуралсалай эмхи зургаануудай таһагай начальник В. И. Теплов хэһэн байна.

РСФСР-эй Соёлой министерствын һуралсалай эмхи зургаануудай түбэй научно-методическа кабинедэй хүдэлмэрилэгшэ А. Н. Ванышев, М. Глинкын нэрэмжэтэ Новосибирскын гүрэнэй консерваториин хүгжэмэй педагогикын кафедрые даагша М. М. Берлянчик гэгшэд энэ конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

Хяагтын хүгжэмэй училищиин директор, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ А. К. Филиппов, Улаан-Үдын соёл гэгээрэлэй училищиин клубай хүдэлмэриин отделениие даагша К. И. Антипина, Хүсөөтын хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин директор Д-Д. Б. Базаров, Улаан-Үдын П. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин директор В. Б. Елбаев болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

Конференциин түгэсхэлдэ Буряадай АССР-эй соёлой министр Д. З. Жалсараев үгэ хэлээ.

Удаань секционно хэшээлнүүд үнгэргэгдөө.

Манай корр.

СЭЛЭНГЭ

Новоселенгинск һууринай соёлой байшан соо һургуулинуудай багшанарай августын заншалта конференци боложо үнгэрбэ. Арадай депутадуудай Сэлэнгын районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. А. Ербанов «Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, һуралсалай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха тухай» гэһэн дэлгэрэнгы элидхэл хээ.

Үнгэрһэн арбадахи табан жэлэй туршада район дотор олон һургуули шэнээр баригдаа. Жэшээлбэл, Гусиноозёрск хотодо, Сэлэн-Дүүмэ һууриндa мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр түгэс түхеэрэлгэтэй уужам салуу классуудтан, кабинедүүдтэй һургуули шэнээр • оаригдажа ашаглагдаһан байна. Мүн хонишод, малшадай үхибүүдэй байжа һураха интернат-һургуулинууд Ноёхоной, Юрөөгэй дунда һургуулинуудта байгуулагдаа.

Район доторхи һургуулинуудта эмхидхэгдэһэн һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд һүүлэй үедэ торитой амжалта туйлана гэжэ элидхэлшэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэв. Жэшээлбэл, Юрөөгэй дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад зундаа түрэл колхозойнгоо һурэг хурьгадые харууһалжа, кукурузын тарилгые даажа абаад, буртаг ногооень түүжэ уһалаа, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэһэн байна. Мүн ажахынгаа «сагаан алта» хуряаха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан юм.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Ноёхоной дунда һургуулиин директор В. Д. Ринчинов, Загастайн дунда һургуулиин багша С. Б. Чагдуров, Новоселенгинскын дунда һургуулиин директор Л. М. Демина, Сэлэн-Дүүмын дунда һургуулиин багша В. С. Ринчинэ болон бусад хабаадалсажа, дүй дүршэлөө, саашанхи зорилгонуудаа дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Конференциин эсэстэ арбадахи табан жэлэй туршада эрхим амжалта туйлажа, гүрэн түрын дээдын хайра шагналда хүртэһэн бүлэг багшанарта орден, медальнууд баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаа.

Н. НАМСАРАЕВ.

Түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ ашаглалгада тушаагдаһан Смоленскэ полиграфическа комбинат учебнигүүдые, харуулан ойлгуулалмжын хэрэгсэлнүүдые олон үнгэтэйгөөр барлан гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: номуудые бэлдэдэг энэ поточно линии минутын туршада 70 учебник гаргана.

ТАСС-ай фотохронико.

НЮДЭ ХУЖАРЛУУЛМА

КПСС-эй XXVI съездые ажалай амжалтатайгаар угтаһан предприятинуудай нэгэн Улаан-Үдын гар бэлэгүүдые бүтээдэг туршалгын завод болоно. Буряадай АССР-эй Нютагай промышленностиин министерствын предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр 1-дэхи һуури, харин Железнодорожно район соогоо 2-дохи һуури эзэлээ һэн.

Тус завод 1972 ондо арадай уран бүтээлэй зүйлнүүдые хэдэг мастерскойн үндэһэн дээрэ байгуулагдаһан юм. Түрүүшынгээ жэлдэ ехэнхидээ малай эбэрээр, түмэрөөр дүн хамта 300 мянган түхэригэй элдэб эд, зүйлнүүдые бүтээгээ һэн.

1973 ондо оёдолойшье зүйлнүүдые завод бүтээдэг болоо. Мүнөө үедэ «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэһэн уряа доро заводой коллектив хүдэлжэ байна. Авиазаводой токарь В. Е. Анпилоговой «Арбан нэгэдэхи табан жэлые —3,5 жэл соо» гэһэн үүсхэлыень гарай бэлэгүүдые бүтээдэг заводой 39 хүн дэмжээ. Тэдэ хэд бэ гэбэл, мүнгэшэ дархашуул Г. И. Бардамов, А. А. Попов, Г. Ф. Власов, оёдолшод Л. А. Цвик, Н. Н. Шубина, үнгэтэ утаһаар логшон шэмэглэгшэд Т. А. Борисова, А. Е. Скоблова болон бусад болоно.

Түсэблэлгын таһагай ахалагша экономист Н. У. Эрдынеева заводой цехүүдээр дахуулан ябажа, ажалай түрүүшүүлтэй танилсуулба. Байгша онойнгоо түсэбые мүнгэшэ дархашуул Г. М. Бардамов, А. А. Нимаев үнинэй дүүргэнхэй юм.

Александр Нимаев 1973 онһоо хойшо заводой гарай бэлэгэй цехтэ амжалтатайгаар ажаллана. Залуу мүнгэшэ дархан һарынгаа түсэбые 140—150 процент дүүргэдэг. Арбадахи табан жэлэй туршада ажалай ехэ амжалта туйлажа, тэрэ «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаа. Бэлигтэй мэргэжэлтэн А. Нимаев өөрынгөө дүй дүршэлые залуушуулда дамжуулан үгэнэ. Тодорхойлбол, Андрей Борисов, Бимба Очиров гэгшэд тэрэнэй хүтэлбэри доро хүдэлжэ, бэлиг шадабарияа мүлинэ. Александр Нимаев ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэрэмнай Улаан-Үдын горсоведэй депутат юм. Коммунис ажалай ударник, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат А. Нимаевай хэһэн гарай бэлэгүүд олоной анхаралые татажа, худалдан абагшадай зүрхэ сэдьхэлые баясуулдаг, үшөөшье баясуулха байһаниинь дамжаггүй.

Малай эбэрээр, яһаар, модоор, түмэрөөр гоё һайхан хундаганууды, хутаганууды болон бусад зүйлнүүдые бэлэгүүдэй цех соо олон хүбүүдэй һиилэн шэмэглэжэ байхыень харанабди. Эдэ бүтээлнүүдые хэхын тула хэды шэнээн саг, эрмэлзэл, бэлиг шадабари хэрэгтэй гээшэб!

Шабараар бүтээһэн домбо, аяга болон бусад зүйлнүүдые бүтээдэг бригадые Л. И. Халзушинова хүтэлбэрилнэ. Тус бригада КПСС-эй XXVI съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр хоёр һарынгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн юм. Заводой керамикын цехэй шудхагшадай ганса энэл бригада ниитэ нэгэ нарядаар ажаллана. Бригадын гэшүүдэй зариманиинь хэб соо зүйлнүүдые бүтээнэ, нүгөөдүүлынь сэхэлэн жэгдэлнэ.

В. Б. Банзаракцаевагай хүтэлбэрилдэг бригада керамикын бүтээлнүүд дээрэ гоё угалзануудые зурана. Тэрэнэй һүүлдэ тоннельнэ пеэшэн соо тэдэ бүтээлнүүд 1020 градус халуунда бүхэжэн хатуужуулагдана.

Заводой оёдолой цех соо оробобди. Эндэ элдэб гоё плати, кофто, салфеткэ гэхэ мэтые оёод, үнгэтэ утаһаар шэмэглэн логшонод. Эхэнэрэй плати «Н» гэһэн индекс тэмдэгтэ хүртэжэ, «һайн шанартай» гэжэ үндэрөөр сэгнэгдэһэн байна. Энэ цехэй бригаданууд долоон һарынгаа түсэбые 133,4 процентээр дүүргээ юм. Энэ цех соо Германиин Демократическа Республикын оёдолой машинанууд тодхогдонхой. Эндэ Вьетнамай Социалис Республикын түлөөлэгшэ Фан Ван Шон оёдолой һуралсал гаража байна. Иигэжэ эндэ социалис оронуудай аха дүүгэй хани барисаанай бата алхам бэхижэнэ.

Энэ заводой 8 бүтээл Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй юм. Хоёрдохи квартал соо үнгэргэгдэһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр тус заводой коллектив республикын Нютагай промышленностиин, Железнодорожно районой предприятинуудай дунда түрүү һуури эзэлжэ, мүн город соогоо хоёрдохи һуурида гаража, дамжуулгын Улаан тугта хүртөө һэн.

Энэ заводой коллективэй бүтээһэн гоё һайхан бэлэгүүд, хубсаһанууд, хибэсүүд гансашье Буряад ороной ажалшадта һайшаагдаха бэшэ, мүн айлшадыемнай урмашуулан баярлуулха бээ гэжэ һананабди. Иигэжэ элинсэг хулинсагуудаймнай эртэ урдын сагуудһаа хүгжөөн абажа ябаһан уран шэмэгэй искусствые тус заводой хүдэлмэришэд уг залгуулан, баяжуулан үргэлжэлүүлжэ байна.

Б. ДОРЖИЕВА.

ПОЛЬШОДОХИ БАЙДАЛ ТУХАЙ

БАРШАВА. ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь С. Каня Познанска воеводствын партийна эдэбхитэдэй үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, ороной хүгжэлтын шухала асуудалнууд дээрэ тогтобо.

Польшодохи байдал түгшүүритэй байһаар. Экономическа доронтолго мүнөөдөө зайсуулагдажа шадагдаагүй байна. Дотоодын дэлгүүртэ бэрхэтэй байдал тохёолдонхой. Ехэ бүтээсэтэйгээр ажаллабал, ажахыгаа урда тээхиһээ һайнаар эрхилээл, байдалнай һайжаржа болохо. Ороной байгаалиин баялигуудые бүри хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ тухайда түбхын түрүүн хэлэгдэнэ. Нүүрһэнэй ба бусад зүйлнүүдые гарган абадаг һалбаринуудые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ ябадал хангалга мүнөөнэй эгээн шухала зорилго болоно. Тэнсүүриин алдагдаһые зайсуулха, мүнгэнэй ба эд товарай эрьесые тааруу болгохо зорилго табигдана.

Польшын угаа ехэ үритэй болоһонһоо уламжалан, гадаадын худалдаа наймаанай талаар орёо асуудалнууд гаранхай. Мүнөө жэлдэ ганса процентын талаар 2,6—2,7 миллиард шахуу доллар зээли түлэхэ зэргэтэй болонобди. Экспортын ехэ нөөсэ бии болгохо шухала, бидэниис хэншье тэдхэмжэдээ абахагүй бшуу гэжэ С. Каня тусхайлан тэмдэглэбэ.

Бэрхэтэй байдалһаа гараха программа партида бии. Партимнай социалис байгуулалтын үлэмжэ һайн талануудые элирүүлэн хэрэглэхээр экономическа реформо бэелүүлгын арга нүхэсэлнүүдые хангаха хүдэлмэри ябуулна.

IX съездын тодорхойлһон хараа бодол, партиин хүтэлбэрилхы үүргэ, тэрэнэй марксистско-ленинскэ шэнжэ шанарые бэхижүүлхэ хараа бодол баримталан, сэхэ шууд дабшаха гээд ПОРП-ын хүшоло ушарһан бэрхэшээлнүүдые ойлгон мэдэрэлгээр тэмдэглэгдээ гэжэ С. Каня мэдүүлбэ. Гэхэ зуура, ПНР-тэхи оршон байдалай улам һужэржэ байһантай дашарамдуулан һанаата боложо байһан ябадал совет талаһаа тэмдэглэгдээ. Польшо хадаа социалис хани нэгэдэлэй, сэжэ байһые нэгэдэхи секретарь элирхэйлэн тэмдэглээ. Энэ хараа бодол манай орон доторхи социализмда аюул тохёолдуулжа, национальна аюулгүй байдалда хоро хүргэжэ байһан бүхы юумэнтэй тэмсэхэ хараа бодол бололсохо ёһотой. Польшодохи социализмын туйлалтануудай усадхагдаха, манай орон доторхи байгуулалтын үндэһэ һууриин аюулда орохоор оршон байдал тохёолдуулха ёһогүйбди.

В. Ярузельскитэй хамта албанай хэрэгээр Крым ошоһомнай, тэндэ нүхэр Л. И. Брежневтэй, совет хүтэлбэриин бусад гэшүүдтэй хэһэн хөөрэлдөөнүүднай Варшавска хамгаалгын договорой хубинь болоно. Польшын һуларбал, бүхы социалис хани нэгэдэлэй оборонно хүсэ шадалда нүлөөлхэ. Хүсэн түгэлдэр, бүрин сүлөөтэ, социалис Польшын оршолго Советскэ Союзай аша туһада харюусана гэжэ хамтын мэдээсэл дотор тодо һонороор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ. Гэхэтэй хамта, Советскэ Союзай түгэлдэр хүсэн, уласхоорондын үндэр нэрэ хүндэ арадай засагта Польшын аша туһада, тэрэнэй аюулгүй байдалай аша туһада мүн лэ харюусана, ПНР-эй социалис хүгжэлтын шухала зүйл болоно гээд мэдээсэл дотор заагдана.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

КУБЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

ГАВАНА. Анголодо эсэргүү ЮАР-ай хархис засагай эзэрхэг түримхэй зэбсэгтэ добтолгые Кубын Республикын правительство эрид буруушааба. Африкын гүрэнүүд, бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай хүдэлөөн, бүхы түрүү хүн түрэлтэн амгалан байдалай хэрэгтэ аюултай Преториин засагаархидай харата ябуулгануудые ехэ зэбүүрхэлтэйгээр угтаа. Урда Африкын расистнуудай энэ убайгүй балмад ябуулга Холбоото Штадуудай зүгһөө экономическа, политическэ, дипломатическа ба сэрэгэй дэмжэлгэгүйгөөр хэгдэхэгүй байгаа. Имагтал США-гай захиргаан буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ хараа бодолоо үндэһэ болгон, дайнай богоһо дээрэ байлгахаар оршон байдал тогтооно. Америкын империализм эгээн хархис хүсэнүүдые дэмжэн, Анголодохи, бусад оронуудтахи оршон байдалые ЮАР-ай гараар задагайруулха гээд шармайн һэдэдэг байһандань хэншье һэжэглэхэ ёһогүй гэжэ мэдүүлгэ доторнь тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Урда-Африкын эзэрхэг түримхэйшүүлэй хэрбээ саашадаа добтолон дабшаа һаань. Кубын сэрэгүүд аха дүү Анголын арадтаи һанал нэгэтэй байһан уялгаяа бэелүүлэн, эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү ябуулга хэхэ байха гэжэ мэдүүлгэ дотор саашадаа хэлэгдэнэ.

ЦТАК АГЕНТСТВЫН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН. КНДР-эй агаарай дайда руу американ тагнуулша самолёдой шурган ороһон бүдүүлиг баримта тухай Корейн түбэй телеграфна агентство мэдээсэбэ.

Байгша оной августын 26-да Америкын «СР-71» гэдэг тагнуулай самолёт тагнуулай мэдээнүүдые суглуулха зорилгоор КНДР-эй хойто хубидахи агаарай дайда худар шурган ороһон байна. Энэнь КНДР-тэ эсэргүү шэглүүлэн американ захиргаанай хэдэг һүйдхэлэй ябуулгын шэнэ гэршэ, республикын сүлөөтэ байдалда бүдүүлигээр халдаһан ябадал болоно. КНДР-эй газар дайда дээгүүр американ тагнуулай самолёдуудай ходо ниидэдэг тагнуулай ниидэлгэнүүдые Корейн хахад арал дээрэхи шахардуу байдал дэбэргэхэ, Корейдэ шэнэ дай үүдхэхэ зорилготой США-гай харата балмад ябуулгануудай хубинь болоно гээд тоолохо хэрэгтэй гэжэ ЦТАК тусхайлан тэмдэглэнэ.

ВАШИНГТОН. США-гай гүрэнэй департаментын тусхайта түлөөлэгшэ мэдүүлгэ тунхаглахадаа, Холбоото Штадууд саашадаашье иимэ харата ябуулгануудые хэжэ үргэлжэлхэ һанаатай, гэжэ ойлгохоор хэлээ.

ХААНА, ЮУН БОЛОНОБ

△ **Афганистантай холбоотой асуудалнуудые политическэ аргаар шиидхэхэ гэһэн ДРА-гаи правительствын мэдүүлгэ гадаадын хэблэлэй анхарал татана.** «Энэ документые Парижай «Юманите» «Кабулай амгалан шэнэ дурадхалнууд» гээд сэгнэнэ. Эдэ дурадхалнуудынь асуудалые политическэ аргаар шиидхэхэ гэжэ ДРА-гай правительствын эрмэлзэдэг байһыень лаблан батална гэжэ Лондоной «Таймс» тэмдэглэнэ.

△ **Англиин газетэнүүд Анголодо эсэргүү ЮАР-ай эзэрхэг түримхэй ябуулгые шэнжэлхэ зуураа,** Преториин добтолго «СВАПО-гой партизануудые мүрдэһэн ябуулга» яашье бэшэ, харин дайн сэрэгэй ехэ ябуулганууд болоно гэжэ бэшэнэ. Лондоной «Таймс» Египедэй президент Сададай, Израилиин премьер Бегинэй хоорондын хөөрэлдөө шэнжэлхэдээ, Кэмп-Дэвидэй харата үгэсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанһаань уламжалан, араб оронуудта Сададай засагай хүндэгүй болон гансаардаһанда анхарал хандуулна.

(ТАСС)

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ХАРГАНАА НЮТАГАЙ АРБУЗ

Наратай сэлмэг үдэрнүүдээрээ Байгал шадархи манай хизаар Крым, Узбекистанһаа дутахагүй гэжэ суурхадаг ааб даа. Гэбэшье дулаан газарта ургадаг арбуз, тыквэ, дыни ургуулха гээшэнь манай эндэ юрэ бусын үзэгдэл. Тиимэһээ эдэ «айлшадай» Сэлэнгэдэ нютаг-жаад, мантан болоxо, эдеэшээд байхые харахадаа, гайхангүй яахабши?!

...Энэ нютаг «Харганаа» гэжэ дэмы нэрлэгдээгүй ха. Элһэтэй, шулуутай эндэхи хүрьһэндэ хадхуууртай алтаргана харганаа, гашуун гэшэгэнээн, нялуун үрмэдэһэн лэ ургадаг гээшэ. Харин мүнөө иимэ томо арбуз, тыквэ Харганаада ургуулагдаа гээшэ. Байгша оной зун 2,5 гектар газарта бахчева ургамалнууд таригдажа эхилээ юм. Шэнэ ургамал манай эндэ нютагжуулагшадай бригадада Цой Ен, Роза Ким, Софья Пак, Никифор Шин, Анна Пак гэгшэд энэ зундаа хүдэлбэ.

— Шэмэрүүн хүйтэн улалилтай Сибирь гэгдэдэг танай эндэ эдэ бүгэдые ургуулжа болохоор гэжэ этигэл найдабари түрүүлхын тула холын Талды-Курганай областьһоо бидэнэр ерэжэ, туршалгын участок дээрэ ажаллаба гээшэбди,—гээд, эдэ нүхэд мэдүүлнэ.

— Мүнөө зунай хүйтэншэг байбашье һаа, туршалгын дүн амжалтатай. Харагты даа, — гээд, үнэхөөрөөшье, баян ургасатай бахча дээгүүрээ һонирхоогшодые дахуулан ябана.

Иимэ арбуз манай нютагта ургуулжа болохол!

Манай корр.

Д. ЭРДЫНЕЕВЭЙ фото.

МАЛШАДАЙ ШЭНЭ БАЙРА

Багдаринай госпромхозой барилгашад зунай һарануудта районойнгоо малшадта байшан гэрнүүдые барижа үгэдэг һайн һайхан заншалтай болонхой. Г. А. Юшинэй хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригадын модошо дархашуул М. М. Тарасов, Г. Г. Елизов, Д. С. Домальчук гэгшэд малшадай үбэлэй үедэ байрладаг Гүрхээн гэжэ газарта хоёр байратай гэр һарын туршада барижа, малшадта бэлэглэбэ.

Амалаадай совхозой малшад Нима Очирович, Галина Дылыковна Бадмаевтанай үбэлэй шэмэрүүн хүйтэнэй үедэ байрлаха һаруул гэр уран гартайшуулай хүсөөр ниргэжэ баригдаба ха юм.

Комисси ангуушадай бариһан энэ гэрые «эрхим һайн» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаажа абаба.

А. ЦЫРЕНОВ.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАГДАБА

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай «Ажалай вахта» гэжэ газета мяханай ба һүнэй промышленностиин предприятинуудай олон тиражтай газетэнүүдэй дундаһаа 1980 оной Бүхэсоюзна харалгын дүнгөөр түрүү һуури эзэлбэ. Эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай, СССР-эй Мяханай ба һүнэй промышленностиин министерствын зүгһөө «Бурятсопром» нэгэдэлэй коллективэй нэрэ дээрэ Хүндэлэлэй грамота ерэбэ.

«Ажалай вахта» газетэдэ эдэбхитэй 40 хүдэлмэришэн бэшэгшэ хабаададаг юм. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зорилгоор дэлгэрһэн мүрысөөнэй эршэ, дэлисые харуулха хэрэгтэ цехэй мастер Г. Волобусева, ахамад экономист В. Васильев, социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар инженер Г. Стаценко, техническэ таһагай инженер С. Товарова, бусад бодото хубитаяа оруулаа. Типографиин хүдэлмэрилэгшэд Л. Белянкина, А. Лоскутникова, В. Бочкарева гэгшэд ниилээ оролдоо.

Г. ТУРТУЕВА.

БУРЯАД АРАДАЙ ОНТОХОНУУД

Иимэ гаршагтай элдэб үнгэтэй хабтаһатай номууд урданшье барлагдан гарадаг байһан гээшэ ааб даа. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Ниитын эрдэмэй институдай мэргэжэлтэд үшөө 1973 ондо түрэл арадайнгаа шэдитэ онтохонуудые соrсолон суглуулжа, түрүүшын боти гаргаһан юм. Гурбан жэл болоод үшөө нэгэ боти барлагдаба.

Харин мэнэ һаяхана номой магазинуудай дэлгүүрнүүд дээрэ табигдаһан «Буряад арадай онтохонууд» гэһэн алталмал гаршагтай шэнэ боти гол түлэб ажабайдал тухай 95 онтохонһоо бүридхэгдэнхэй. Нилээд томо хэмжээтэй (28 хэблэлэй хуудаһан) энэ номые согсолон суглуулха хүдэлмэриие эрдэмтэд Е. В. Баранникова, С. С. Бардаханова, В. Ш. Гунгаров гэгшэд бэелүүлһэн байна.

Шэнэ суглуулбариин онсо нэгэ шэнжэнь гэхэдэ, эндэ бүридхэгдэһэн буряад зоной һуудал байдалда хабаатай онтохонууд гол түлэб анха түрүүшынхээ хэблэгдэжэ байна. Хоёрдохи анхармаар талань гэхэдэ, энэ ном соо ороһон онтохонууд хоёр хэлэн дээрэ үгтэнхэй. Тиимэһээ буряад хэлэ шудалха, тэрэнэй янза болон нугалбаринуудтай, өөрсэ шэнжэтэй, баялигтай танилсаха гэһэн хүндэ айхабтар ехэ туһатай байхань дамжаггүй.

Манай корр.

ХУУШАН МАШИНАНУУДЫЕ ЗАҺАБАРИЛДАГ ЮМ

Олон лэ хүн арга шадабаринингаа талаар өөрын нэгэ шуналтай байдаг. Зариман маркануудые суглуулха дуратай, нүгөөдүүл спортоор бэеэ һоридог, мүн техническэ бүтээлдэ улһатай, эндэ ухаан бодолоороо онсо һонор хүн гэжэ байдаг. Эдэнэр шэлэһэн хэрэгтээ бүхы сүлөө сагаа зорюулдаг, бэлиг шадабаринь бүри тодоор элирдэг. Ондоогоор хэлэбэл, «хобби» гэдэг үгын удха эндэһээл һабагшатай.

Улаан-Үдэ хотодомнай ажаһуудаг В. И. Батанов хуушаржа орхигдоһон, хүндэ хэрэглэгдэхээ болиһон транспортын зүйлнүүдые дахинаа бүридүүлэн, хуушанайнь түхэлдэ оруулдаг юм. Жэшээлхэдэ, нэгэтэ тэрэ «БМВ-Р 35» түхэлэй хуушан мотоциклай рама, хоёр мөөр, бензобак гэхэ мэтые оложо асараад, ажалһаа сүлөө сагтаа гараж соогоо байдаг болобо. Ехэшье удаан сагай үнгэрөөдүй байхада, яла сала шэрээр шэрдэгдэһэн, нимгэн булгайраар зарим тээгээ бүреэһэлэгдэһэн коляскатай мотоцикл бэлэн болоод, наранда ялаганаба. Уран гартын арга шадабариин ашаар хоёрдохи «ажамидаралаа» олоһон хуушанай түхэлэй энэ мотоциклые харахада, урматайл һэн даа!

1938 ондо үйлэдбэрилэгдэһэн «Штепр-220» түхэлэй австрийскэ хүнгэн автомобиль автозаводой хашаа сооһоо һаял гараба гү гэхээр болотор һэргээжэ шадаа бшуу. Хуушанай иимэ машина заһабарилхань, шэнээр байгуулхань тон лэ бэрхэтэй хэрэг. Детальнуудай олдохогүйдэ, өөрынгөө гараар бүтээхэ ушар али олон дайралдаа һааб даа. Владимир Иванович нэгэ мүһэн токарь, слесарь, хабсаргагша, дизайнер ба түмэр хайлуулан шэрээгшэ юм.

Тиимэһээл деталь бүхэниинь таатай зохидоор, өө мөөгүйгөөр, мүлигдэһэн мэтээр хэгдэһэн байдаг. Машинын анха түрүүшынь түхэл ямар байгааб—тэрэл түхэлдөө оруулагдаха ёһотой гэжэ алтан гартай мастер тоолодог.

Саг үргэлжэ тэрэниие үхибүүд тойронхой, юрэдөө. һалахаяа болёод байдаг. Ямар нэгэн юумэн тухай асуужа, һонюушархажа, һурагшалжа байхыень лэ харамаар. Мүн наһатайшье хүнүүд, ажалайнь нүхэд техникын талаар зүбшэл заабари абахаар баһал гараж тээшэнь һубарилдадаг зантай. Энэ хүмнай техникэдэ шунал, эрдэм мэдэсэ хаанаһаа олоо юм гэхэдэ, танкова училищи дүүргэһэн, мүн Совет Армиин зэргэдэ алба хэхэдээ, орёо оньһон байгуулгатай техникэ гүйсэд шудалжа һураһан юм.

Хуушанай машинануудые һэльбэн заһагша мүнөө ээлжээтэ машинаяа урдынь түхэлдэ оруулхаар хүдэлмэреэ эхилэнхэй. Залхуурха, хашарха гээшые мэдэхэгүй, заал һаа бүтээхэ гэһэн эрмэлзэлтэй һэн тула заатагүй амжалта туйладаг. Энэ удаа тэрэ үнөөхил эрмэлзэл зоригтойгоор энэ хэрэгээ захаланхай. 1936 ондо үйлэдбэрилэгдэһэн «Эмка»—«ГАЗ-MI» түхэлэй автомобиль бултандамнай мэдээжэ бшуу. Энэ машина уданшьегүй мастер Батановай хүсөөр бодото «бэеэ бэелжэ», хүн зониие баясуулхань гээшэ.

С. МАЧУЛЬСКИЙ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Батанов «Эмка» машинын дэргэдэ.

Авторай фото.

НАМАРАЙ ХЭШЭГ

Алтан намараймнай хаһа эхилжэ, хотын болон республикын ажалшад огородой эдеэ нөөсэлжэ захалба. Гансахан август һарада Буркоопсоюзай баазада Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Улаан-Үдын районуудһаа эртын капуста, үгэрсэ, помидор асарагдажа, хотын ажалшадта наймаалагдаа һэн.

— Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ үялгатай Буркоопсоюзай хүдэлмэрилэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ Мухар-Шэбэрэй районһоо капуста асаржа, хотын ажалшадта наймаалба. Тиихэдэ Зэдын, Улаан-Үдын районуудай ажахынуудһаа нилээд ехэ үгэрсэ, помидор, капуста асарагданхай, — гэжэ Буркоопсоюзай хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэдэг таһагай начальник Д. П. Топорков манда мэдээсэнэ.

Гадна Эрхүүгэй областьһоо дүрбэн вагон эртын капуста абтаа. Украинаһаа консервэлэгдэһэн үгэрсэ, помидор элбэгээр абтажа байна. Саашадаа хар таабха, морхооб, свекло Красноярска хизаарһаа, һонгино Узбекистанһаа урид баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор асарагдаха.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ҺЭРЮУБТЭР ҮДЭРНҮҮД

Байгша оной август һарын хоёрдохи хахадай туршада республика доторнай һэрюун үдэрнүүд үзэгдөө. Үдэртөө дунда зэргээр 12 — 16 градус дулаан байгаа гэхэ гү, али энэнь урда жэлнүүдэйхиһээ 1 — 3 градусаар доошоо болоно. Харин дулаан үдэрнүүдтэ эрхимынь 24—28 градус халуун байгаа. Энэ үе соо секундын 20—25 метр хүсэтэйгөөр һалхилһан, зарим нютагуудта хура бороо ороһон, аадарлаһан байна. Республикын зүүн-хойто районуудта 20 — 40 миллиметр шахуу хура бороо ороо. Тиихэдэ Сэлэнгын, Улаан-Үдын районуудай сабшалан, таряалан, бэлшээри шиниг нойтоор бага байба. Бусад нютагуудта ороһон хура бороогой һүүлээр газарай хүрьһэн 70 — 120 миллиметр тухай шингэтэ. Хура бороогой һүүлээр сабшалан, бэлшээриин ногоон һайнаар ургаа, хартаабха эдеэшэжэ захалаа. Мүнөө нэгэ эшэ дороһоо 300 — 400 грамм хартаабха абтана.

Август һарын дүүрэтэр республика доторнай бүрхэг, һэрюун, хура бороотой байхаар хүлеэгдэнэ. Һүниндөө 2 — 7, республикын хойто районуудта нэгэ градус хүрэтэр хүйтэн болохо, хюруу унаха.

Һарын хоёрдохи хахадай туршада урда тээнь нэмэһэн Сэлэнгэ мүрэнэй, Хёлго, Зэдэ, Сүхэ голнуудай уһан удаанаар татажа эхилээ. Тиихэдэ Баргажан голой эхеэр энэ үе соо аадар бороо элбэгтэй байжа, голой уһан 50 — 100 сантиметрээр нэмэхэдээ, эрье һабаһаа гаража, сабшалан, бэлшээри дээгүүр тараа.

Н. АФОНИНА.
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Мүрысөөндэ хабаададагшын үгэ. «Табан жэлэ яажа болзорһоонь урид дүүргэхэб?» — В. Анишоговой статья. Таряа хурялга тухай мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Мүнөөдэр — Шахтёрой үдэр.

Хоёрдохи хуудаһанда. Табан жэлэй түрүүшүүл. «Огторгой өөдэ тэгүүлһэн эрмэлзэл» — Н. Натаевай статья. «Захын гэр» — А. Халтуевай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Полдэй һүбэлгэн ухаан» — — О. Гончаран корреспонденци. Хилын саанаһаа. АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. Спортын һонин. Телевидениин долоон хоногой программа.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 30-һаа сечтябриин 5 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкадаа зогсогты!». 10.00—«Будильник». 10.30 —«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 11.30 — «Элүүр энхэ байлга». 12.15 — «Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ дамжуулга. 12.45—Велосипедээр уласхоорондын мүрысөөн. Эрэшүүл. 13.15—«Хүдөөгэй час». 14.15—«Хүгжэмтэ киоск». 14.45—«Появление Фика», «Фик стал умным»—мультфильмнүүд (ЧССР). 15.00 — **«Мүнөөдэр — Шахтёрой үдэр».** Шулуун нүүрһэнэй промышленностиин министр Б. Ф. Братченкотай хөөрэлдөөн. 15.15 — «Амаршалгыемнай хүлеэн абыта». Шахтёрой үдэртэ зорюулагдаһан хүгжэмтэ дамжуулга. 16.15 — «Большая жизнь» — кинофильм. 17.30— «Киногоор аяншалагшадай клуб». 18.30 — Уласхоорондын һонин. 19.15 — «День защиты хорошего человека» — телезүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — «Джазовые контрасты» — фильм-концерт. 23.20 — Шахтёрой үдэртэ зорюулагдаһан баримтата фильмүүд. 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо(М) — «Спартак» 01.45 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 12.30—Үхибүүдтэ — фильм. «Кащей бессмертный». 13.40 — Мультфильмнүүд. 14.10 — «Приморье» — баримтата фильм.

Орбита. 15.20 — «Актёрой уран бэлиг», СССР-эй арадай артистнууд В. Анджапаридзе, Ф. Раневская гэгшэд дамжуулгада хабаадалсаха. 16.30 — «Композитор П. Чайковс[кий]» фильм-концерт. 17.20 — [ба]римтата фильмүүд. 17.5[5] «Һолонго». Арадай уран [бэ]лигэй уласхоорондын IV [фе]стиваль. Ирак. 18.20 — [...] и нищета куртиз[анок]» (... сери). 20.05 — «Харин [...]нүүдэй эстрадын аялгану[уд бо]лон хатарнууд». 21.00 — [Амра]галан нойрсогты, багашу[ул]. «Трое из Простоквашино» мультфильм. 21.15 — [...] харагшын анхаралда». 2[2.00] «Время». 22.35 — «Нюэн[...]жэ дуунай ансамблиин [кон]церт. 22.45 — Ногоон [...] наададаг хоккейгээр улас[хоо]рондын уулзалга. СССР—[...] Эрэшүүл. 23.20 — «Рыбак и [его] жена» — уран һайханай [...]ни фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —Хүүгэдтэ фильм. «Алпамыс идёт в школу». 11.15 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.10 — Концерт. 12.45 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.35 — «Хүдөө нютагай үйлэ хэрэгүүд» — кинопрограмма. 16.05 — Үхибүүдтэ —фильм. «Вот и лето прошло».

Улаан-Үдэ. 17.15 — «Һуралсалай шэнэ жэлээр!» Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр П. Ф. Бардаханов үгэ хэлэхэ. 17.40 — Киноочерк. 17.50 — «Амар мэндэ, һургуули!». 18.15 — Шэнэ һонин. 18.25—«Спортын һонин».

Орбита. 18.40 — «Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэнтэй дашарамдуулан». СССР-эй гэгээрэлэй министр М. А. Прокофьевтой хөөрөөн.

Улаан-Үдэ. 19.15 — Киножурнал. 19.25 — «Саяан» — республикын хонишодой, зүблөөнһөө.

Орбита. 20.00 — «Футболой шэнжэлэл». 20.30 — «Дон Карлос» — Моссоведэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ театрай фильм-зүжэг. 22.00 —«Время». 22.35 — «Дон Карлос»— фильм - зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Мэдэ, шадаа» — эдир уран бэлигтэндэ зорюулагдаһан дамжуулга. 13.50 — «Багшада— хүгжэмэй хэшээл». (1-дэхи дамжуулга). 14.50 — «ПТУ-да яажа, ямар мэргэжэлдэ һурадаг бэ?» «Амар сайн, үглөөдэр'». 15.30 — «Эрдэм наукын ажабайдал». 16.00 — «Драматурги ба театр». 16.45 — «Гроздь винограда» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Соносхолнууд.

Орбита. 17.15 — «Телестадион». 17.45 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 18.10 — «Манай сэсэрлиг».

Улаан-Үдэ. 18.40 — «Манай хото — манай гэр».

Орбита. 19.30 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Севрыба» (Мурманск) [...] бүхэсоюзна нэгэдэлдэ [...] хүү ажал эрхилэгшэдэй [...] лис мүрысөө эмхидхэлэ[...]хэй.

Орбита. 19.55 — Дам[жуул]гын программа. 20.00 — [Со]ветскэ Союзда алба хэ[нэб]. 21.00 — «Амгалан нойрсо[гты], багашуул». «Валя хээтэй [...]рэнэ...» 21.15 — «Евро[...] сэрэгэй хүсэнүүдэй [...] тухай. СССР-эй Зэбсэгтэ [хү]сэнүүдэй Генеральна [...] түлөөлэгшэ генерал-майор [ин]женер Б. П. Стародуб[ов]тай хөөрөөн. 21.40 — РСФС[Р-эй] габьяата артист Ф. Лу[...] наадаха. 22.00 — «Вре[мя»]. 22.35 — «Немой свидетель» уран һайханай телефи[льм]. 23.25 — «Хатарта урин[...]» фильм-концерт.

ВТОРНИК, 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Ф. Шиллер. «Дон Карлос» — Моссоведэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ театрай фильм-зүжэг. 12,45 — Шэнэ һонин. 15.10 —Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Һуралсалай шэнэ жэлдэ зорюулагдаһан баримтата фильмүүд. 16.10 — С. Михалков. «Би баһал бишыхан байгааб». 17.10 — Литвагай ССР-эй габьяата артист Р. Катюлис наадаха. (Скрипкэ).

Улаан-Үдэ. 17.45 — «Байгал» программа (буряадаар). 18.10 — «Саяан» «Хүдөөдэ ажалай халуун хаһа түлэгтөө».

Орбита. 18.30 — «Амар сайн, һургуули» — концерт. 19.00— «Мэргэжэлэй техническэ һуралсалай системэдэ шэнэ жэлэй эхилһэнтэй дашарамдуулан». Мэргэжэлэй техническэ һуралсалай талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. А. Булгаков дамжуулгада хабаадаха. 19.45— «Мүнөөдэр— түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Эрдэм наукын ажабайдал». 20.30 — «Меридиан» гэжэ дуунуудые М. Таривердиевэй трио гүйсэдхэхэ. 20.40 — «Кэти, вернись домой!» — уран һайханай телефильм. (Англи). 22.00 — «Время». 22.35 — «Москвагай уласхоорондын номой гурбадахи выставкэ-ярмаркын нээлгэдэ». «Номуудай аяншалга»— баримтата фильм. 23.25 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 23.40 — «Һүүлшын хабар» — фильм-концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Хүн мүндэлхэл...» — баримтата фильм. 13.20 — «Шатарай һургуули». 13.50 — «Ботаника». 5 кл. «Ургамалай удха шенар». 14.10— М. Шолохов. «Номгон Дон». 14.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүдэй программа. 15.15 — «Театрта таанад дуратай гүт?». 16.00 — «Биологи» 5 кл. «Географическа шэнэ нээлтэнүүдэй түүхэһээ».

Улаан-Үдэ. 17.00 — Мультфильмнүүд.

Орбита. 17.45 — «Стахановецууд» — телеочерк.

Улаан-Үдэ. 18.40 — Со[нос]холнууд. 18.50— «Манай [...]шан — Хакасси». 19.1[5] «Харгы» — баримтата ф[ильм].

Орбита. 19.55 — Дам[жуул]гын программа. 20.00 — [Ве]лоспортоор дэлхэйн чем[пио]нат. Прагаһаа дамжуулга. [...] — «Нейтронно бомбо[...] түрэлтэндэ эсэргүү үгэ[...] Политическэ шэнжэлэгш[э...] Фесуненко дамжуулга [...] 21.00 — «Амгалан нойрсо[гты], багашуул». «Арба хүрэтэ[...]лодог эшэгэхэн». 21.1[5] «Хүгжэмэй абонемент» [...] — «Время». 22.35 — «Д[...]на Рюбецаль» — уран һ[айха]най фильм. 24.00 — К[ла]сическа барилдаагаар д[элхэйн] чемпионат. Норвегиһээ [дам]жуулга.

СРЕДА, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Уран гартан». 10.35 — «Кэти, вернись домой!» — уран һайханай фильм. 11.55— РСФСР-эй арадай артист В. Мининэй хүтэлбэрилдэг Москвагай камерна хоорой концерт. 12.30 — «Увертюра села Калинино» — баримтата фильм. 12.45 — Шэнэ һонин. 15.10— Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Би мэдэнэб: город бодохол» — баримтата фильм. 15.45 — «Ород хэлэн». 16.15 — Хүгжэм. 16.42 — «Дохёогоо, үгыт, горнистнар!» 17.30 — Вьетнамай Социалис Республикын национальна һайндэртэ — Республикын соносхогдоһон үдэртэ. Кинопрограмма. 18.00 — «Молодость» ансамблиин концерт (Вьетнам).

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Байгал» — программа. 19.00 — «Социалис оронуудаар» (буряадаар). 19.20 — Киноочерк.

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 20.00 — Хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. Канадын кубок. СССР —ЧССР. Канадаһаа дамжуулга. 22.00 — «Время». 22.35— «Юун? Хаана? Хэзээ?» — телевикторинэ. 23.35 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 23.50 —Велоспортоор дэлхэйн чемпионат. Прагаһаа дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүдэй программа. 13.40 —Юрэнхы биологи. 9 кл. «Арадай ажахыда биологи ямар удха шанартайб?» 14.10 — Р. Л. Стивенсон. «Ажабайдалайнь ба уран бэлигэйнь хуудаһанууд». 15.10 —«Шинии ленинскэ библиотекэ». «Партийна организаци ба партийна литература». 15.40 — «Багшада — хүгжэмэй хэшээл». 1 кл. (2-дохи дамжуулга). 16.40 — «Орнитолог Андреевэй тэмдэглэлнүүдһээ» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — [Барим]тата фильмүүдэй програ[мма]. 18.10 — «Таанад, агитатор[нууд] болон политинформатор[нууд]та».

Орбита». 18.30 — «ССС[Р-эй] Медицинскэ наукануудай [ака]деми».

Улаан-Үдэ. 19.55 — [Дам]жуулгын программа. 2[0.00] «Хүдөөгэй час». 21.00 — [Амр]алан нойрсогты, баг[ашуул]. «Шэдитэ экран». 21.15 Уласхоорондын һонин. 2[2.00] «Время». 22.35 — «Д[...]нэ Ханоя» — уран һай[ханай] фильм. (Вьетнам). 23.[..] Д. Шостакович. «Кинода[...] шэһэн хүгжэм».

ЧЕТВЕРГ, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!». 10.50 — «Кино-гоор аяншалагшадай клуб». 11.50 — Арадай инструментнүүд дээрэ болон арадай дуунуудые гүйсэдхэгшэдэй II бүхэроссин конкурсын лауреатнуудай концерт. 12.45 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.30 — «Д. Фурмановай уран зохёолойнь хуудаһанууд». 17.20 — «Шатарай һургуули». (2-дохи дамжуулга). 17.50 — Н. Мясковский. 27-дохи симфони. 18.30 — Кабардино - Балкарида Совет засагай тогтоогдоһоор 60 жэлэй ойдо. «Минии Кабардино Балкари»—баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 19.15 —«Байгал»— программа.

Орбита. 19.45 —«Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Баатаршалга». Совет гвардиин 40 жэлэй ойдо. Советскэ Союзай Герой уран зохёолшо В. В. Карпов дамжуулгада хабаадаха. 20.30 —«Арадай аялганууд». 20.45 —«Экономико гаргаша багатай байха ёһотой». 20.55 — «Структура момента» — уран һайханай телефильм (1-дэхи сери). 23.40 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 23.55 — Велоспортоор дэлхэйн чемпионат. Прагаһаа дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —«Элүүр энхын оэон худар зорилго» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10 — «Эжын һургуули». 13.40 — «Хүгжэм». 6 кл. «М. П. Мусоргскиин уран бэлиг». 14.10 — «Хуули таанад мэдэхэ гүт?». 14.40 —«Сибириин нефрит» — эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 14.55 — «Һургуули ба уран бэлиг». (1-дэхи дамжуулга). 15.25 — «Самый красивый конь» — уран һайханай фильм. 16.40 — «Манай нютагай хүн Лукницкий» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Мультфильмнүүд. 18.00 —«Факел». «Түрэл газар дээрэ [...] набди». 18.30 — «И[...]нүүд ба ой модон» — [...] фильм.

Орбита. 19.00 — Ка[бардино]-Балкарай АССР-эй [...]вын уран бэлигтэнэй ко[нцерт].

Улаан Үдэ. 19.45 — Со[нос]холнууд.

Орбита. 19.55— Дам[жуул]гын программа. 20.00 [...]най уншадаг номууд». [...] — «Хани харилсаан» — [...] журнал. 21.00 — «Ам[галан] нойрсогты, багашуул». [...] — «Тхонг-Лонг» гэжэ Гү[рэнэй] дуу ба хатарай ансамб[ли] концерт. (Вьетнам). 22.0[0] «Время». 22.35 — «Ме[...] любви» — уран һайх[анай] фильм. 23.50 — Телеви[...] баримтата фильмүүдэй [прог]рамма.

ПЯТНИЦА, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Эдир уран бэлигтэн». 10.35 — «Структура момента» — уран һайханай телефильм. (1—2 серинүүд). 12.45 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «ТВ-гэй адресууд». 17.20—Киноочерк.

Орбита. 17.30 —«Онтохондо айлшаар». «Новые приключения муравья и блохи» —уран һайханай фильм. (1-дэхи сери).

Улаан-Үдэ. 19.00 —«Байгал» программа. 19.25 —«Саяан». «Хүдөөдэ ажалай халуун хаһа түлэгтөө».

Орбита. 19.45 —«Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 20.00 —Хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. Канадын кубок. Шведци — СССР (Канадаһаа дамжуулга). 22.00 — «Время». 22.35 — «Энэ шэдитэ һайхан дэлхэй» — фильм-концерт. 23.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 23.30 — «Хилын саанахи эстрадын хүгжэм ба аялганууд». 24.15 — Спортын программа: 1. Велоспортоор дэлхэйн чемпионат. Прагаһаа дамжуулга. 2. Дзюдогоор дэлхэйн чемпионат. Нидерландаһаа дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —«Хилээмэн дабһан» — баримтата фильм. 13.10 —«Совет уран зурагта коммунистын образ». 13.40 — «Географи». 5 кл. «Географическа нээлтэнүүдэй түүхэһээ». 14.10 — А. М. Горький. Эртын рассказууд. 15.00 — Природоведени. «Таниигдаагүй газарта зүг шэгээ яажа олохоб». 15.20 — «Уран зохёолшод В. И. Ленин тухай». В. Катаев хөөрэнэ. 15.45 — Түүхэ. 7 кл. «Манай оронной газар дэйда дээрэ мүндэлһэн эртэ урдын гүрэн». 16.40 — «Парашютдай дэргэдэ байһан хүн» — баримтата фильм.

Орбита. 17.00 —«Мос[...] комсомолой хэрэгүүд».

Улаан-Үдэ. 17.30 — Б[уряа]дай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструмент[нүүдэй] оркестрэй концерт. 18.0[0] Баримтата фильм.

Орбита. 19.00 — С. О[...]войн уран шүлэг.

Улаан-Үдэ. 19.45 — [...] очерк.

Орбита. 19.55 — Дам[жуул]гын программа. 20.00 — [Кино]-ноор аяншалагшадай [клуб]. 21.00 —«Амгалан нойр[согты], багашуул». 21.15 — «Ки[ноха]рагшадай анхаралда». [...] —«Время». 22.35 —«Ос[...] история» — уран һай[ханай] фильм. (1, 2 серинүүд).

СУББОТО, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Үхибүүдтэ ангуудай зулзагад тухай». 10.35 — «Таанадта, түрэлхид!». 11.05 — «Һолонго». Арадай уран бэлигэй телевизионно программануудай уласхоорондын IV фестиваль. «Сырница». (Болгари).

Улаан-Үдэ. 11,35 — «Эхэ орондоо туһална бди». 12.05— Шэнэ һонин (буряадаар). 12.20 — Хүдөөгэй ажалшадта хүгжэмтэ программа.

Орбита. 13.05 —«Москвичка» — телеклуб. 14.35—Хүүгэдтэ фильм. «В деревне Загадкино». 15.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 15.15 — «Спортлотогой» 36-дахи тираж. 15.25 — РСФСР-эй хатарай фольклорно ансамбльнуудай концерт. 16.10 —«Үглөөдэр — СССР-эй нефтиин ба газай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна үдэр». СССР-эй газова промышленностиин министр В. А. Диньков үгэ хэлэхэ. 16.30 — «Ан амитанай ажамидарал». 17.30 — Политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскиин хөөрөөн. 18.15 — «Ниидэдэг онгосо» — мультфильм. 18.35 —«Дүтын зүүн зүг — хүшэр хүндэ байдал, найдал» —баримтата фильм. 19.20 — «Дуун-81». 20.45 — «Ветер надежды» —уран һайханай фильм. 22.00 —«Время». 22.35 — «Энэдэ наада тойроодо. Останкинай концертнэ студида болоһон шог зугаата үдэшэ. 23.55 — Спортын программа. 1. Хүнгэн атлетикээр дэлхэйн чемпионат. Италиһаа дамжуулга. 2. Акробатикаар дэлхэйн чемпионат. Швейцариһаа дамжуулга. 00.45 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 11.35 — «Харгы замаар аюулгүйгөөр ябалгые хангаха». 12.05 — «Кукрыниксүүдэй зохёохы зам».

Улаан-Үдэ. 13.05 — Үхибүүдтэ. Уран һайханай фильм. 14.15 — Баримтата фильмүүд.

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 —«Театрай соносхолнуудай дэргэдэ». 16.15 — Велоспортоор дэлхэйн чемпионат. Прагаһаа дамжуулга. 16.30 — «Соликамска альбомо» — баримтата фильм. 16.45 — «Басага[...] баяа харуулыт». 17.55 — Храбровицкий. «Пока б[ьется] сердце». А. С. Пушкин[ай нэ]рэмжэтэ Ленинградай [...]нэй академическэ т[еатрай] фильм-зүжэг. 20.30—«Хү[гжэм]тэ киоск». 21.00 — «А[мгалан] нойрсогты, багашуул». «[...] токвашинада үнгэрһэн [...]та». 21.15—«Элүүр энх[э бай]га» — эрдэм-дэлгэрүү[лгын] дамжуулга. 22.00 — «В[ремя»]. 22.35 — «Не отдавай ко[ролe]ву» — уран һайханай ф[ильм] (1 ба 2-дохи серинүүд). — Дзюдогоор дэлхэйн [чем]пионат.

Редактор Р. Б. ГАРМ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Гос[ударственного комитета] Бурятской АССР [по] делам издательств полиграфии и книжной торговли. Н-03580. Заказ № 200. Индекс 50[...]